

FOTO Ojārs Greste

Pie Lielā okeāna ceļa (Great Ocean Road) Lornas (Lorne) tuvumā, Viktorijā, Austrālijā.

Latvijas un Ukrainas prezidenti Vienošanās par ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

11. aprīlī Valsts prezidents **Edgars Rinkēvičs** tikās ar Ukrainas prezidentu **Volodimiru Zelenski (Mr Volodymyr Zelenskyy)**. Tikšanās notika Trīs jūru iniciatīvas samita Viļņā, Lietuvā, ietvaros un tās laikā tika parakstīta Latvijas un Ukrainas vienošanās par

ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām.

Vienošānās pauž skaidru un stingru Latvijas atbalstu Ukrainai un paredz sniegt Ukrainai militāro atbalstu 0,25% apmērā no valsts iekšzemes kopprodukta. Tā paredz visaptverošu Latvijas sniegtu militāru un nemilitāru palīdzību Ukrainas aizsardzībai pret agresiju, kā arī Latvijas atbalstu

Ukrainai tās ceļā uz dalību Eiropas Savienībā (ES) un NATO. Latvijas nemilitārā atbalsta jomas ietver attīstības sadarbību, atbalstu Černihivas apgabala rekonstrukcijā un digitālajā, enerģētiskajā un kibernetiskajā jomā, kā arī hibrīdā apdraudējuma novēršanu.

Tikšanās laikā E. Rinkēvičs ar

Turpinājums 3. lpp.

Militāra apdraudējuma gadījumos

Civilā aizsardzība pašvaldībās ne līdz galam skaidra, astoņām pašvaldībām vēl nav plāna

Cerēt, ka sliktākā scenārija nebūs, bet jābūt sagatavotiem – ar šādu vadmotīvu pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Latvijas pašvaldībām bija uzdots papildināt savus civilās aizsardzības plānus rīcībai militārā apdraudējuma gadījumos. Tas bija jāizdara līdz šī gada sākumam; plānu nepieciešamību un termiņu vēl 2022. gada rudenī noteica likumā un Ministru kabineta noteikumos. Taču daļu pašvaldību sāka rīkoties pēdējā brīdī un astoņās pašvaldībās plāna papildinājumu nav joprojām, noskaidrojās LTV raidījums *de facto*.

Civilās aizsardzības plāns (tā pielikums) militārā apdraudējuma gadījumos vēl nav gatavs Cēsu, Gulbenes, Līvānu, Ogres, Preiļu, Salaspils,

Saulkrastu un Valkas pašvaldībās. Tur sola, ka darbu pabeigs, bet darbu iekavējuši dažādi apstākļi, tostarp neskaidrības, kam tur īsti jābūt, lai būtu praktiska jēga.

Līvānos, kas ir novads, kas atrodas mazāk nekā 100 kilometrus gan no Krievijas, gan Baltkrievijas atrunājas – darba daudz, cilvēku, kas to var izdarīt, maz. „Mēs izstrādājam paši, nepiesaistot ārpalpojumu, un tāpēc droši vien ir aizkavējies tas izstrādes pasākums. (..) Varbūt mēs kļūdjāmies, bet es ceru, ka mums būs attiecīgi varbūt labāk, zinot situāciju uz vietas, ka mēs paši spēsim izstrādāt uz vietas atbilstošāk vajadzībām,” saka Līvānu novada domes izpilddirektors Aldis Džeriņš.

Ogres novadā, kur šāds plāns būtu īpaši svarīgs stratēģisko objektu dēļ, tieši tos min kā kavēšanās iemeslu.

„Mēs pie tā strādājam. Cīņīgi,” sacīja Ogres novada domes priekšsēdētājs Egils Helmanis (NA). Viņš skaidro, ka Ogres novadā ir gan lidlauks, gan hidroelektrostacijas. „Un tie ir tādi divi lieli apdraudējumi, kuru sadarbībā veidojas šis plāns. (..) Lielākajai daļai pašvaldību nav tādu militāro objektu, kuri kopā ar militāristiem un HESU saimniekiem ir kopā jāizstrādā,” norādīja Helmanis. Ogres novada vadītājs prognozē, ka plānu varētu pabeigt vasaras beigās.

Turpinājums 7. lpp.

9 771837 699002

No Āzijas pēc izglītības Latvijā

Kursi vien dažas stundas nedēļā

Cilvēki no Indijas, Uzbekistānas, Vjetnamas un citām valstīm brauc uz Latviju, lai šeit mācītos dažu mēnešu kursus, piemēram, angļu valodu vai apgūtu kādu profesiju. Mācības mēdz notikt vien dažas dienas nedēļā. Bet cilvēki, kuri prasa vīzas ar mērķi „mācības“, tostarp – vidējā izglītības posmā, mēdz būt nobrieduši ļaudis, jau ar ģimenēm un bērniem, kurus arī vēlas ņemt līdzī uz Latviju. Kā ziņo LTV raidījums *de facto*, bažas par nelegālas imigrācijas riskiem mācību aizsegā, Izglītības un zinātnes ministrija aicina mainīt Imigrācijas likuma normas.

Neraugoties uz skanīgo nosaukumu, ēka, kurā atrodas Rīgas Starptautiskais mācību centrs, atstāj pamestības iespaidu. Pieticīga izskata kāpņu telpa aizved uz mācībām pielāgotu otrā stāva dzīvokli. Trešdienas pēcpusdienā vienā no telpām latviešu grupai stāsta par santehniķa darbu. Ārzemniekiem mācības notiekot vienu dienu nedēļā, visbiežāk – nedēļas nogalēs.

Atbildot uz *de facto* telefona zvani, Rīgas Starptautiskā mācību centra direktore Inese Bobule stāsta par to, kādēļ šāds grafiks kursiem: „Pedagogiem ir savi plāni, un mēs parasti varam sarunāt vienu, vai maksimums – divas dienas nedēļā. Tie tautā saucas – kursi. Un kursiem cilvēki parasti velta 1-2 dienas nedēļā. Cilvēki nevelta saviem kursiem katru dienu. Parasti tie ir brīvdienas, vai vakari, vai rīti.“

Mācību centrā saka, ka viņiem patlaban esot pārdesmit apmācāmo no ārzemēm. Kāpēc atmaksājas te braukt no Āzijas, nav skaidrs. Centra direktore nedomā, ka mācības, kas aizņem nelielu brīdi nedēļas ietvaros, kļūst par pieseģu nelegālai imigrācijai. Iestādi ik pa laikam inspicē arī robežsargi. „Jūs ziniet, es redzu, ka cilvēki šeit būvē savu dzīvi. Viņi būvē ģimenes, viņi precas, viņiem ir bērni. Viņi šeit asimilējas un viņi šeit atrodas ilgāku periodu. Un nevis tikai atbrauc, kaut ko izdara, es nezinu, vai jūsu izpratnē tas ir slikti vai labi, apmācās un aizbrauc. Bet parasti viņi grib šeit palikt, asimilēties – ģimenes, bērni, atved sievas,“ stāsta Rīgas Starptautiskā mācību centra direktore Bobule.

de facto zināms, ka nesen lidostā robežsargi aizturēja vairākus cilvēkus, kuri no Vjetnamas braukuši uz Latviju, lai te mācītos angļu valodu trīs mēnešu kursus. Angliski vispār nav spējuši sarunāties. Viņus plānoja uzņemt valodu skola *Pygmalion*. Firms birojā stāsta, ka vjetnamiešiem bija plānoti

iesācēju kursi.

Lidostā papildu pārbaudes veiktas vjetnamiešiem, kuri braukuši mācīties *Hotel School* Viesniņu biznesa koledžā. Te viena mācību gada maksa ārzemniekiem ir četri tūkstoši - dārgāk nekā daļa programmu, piemēram, Tehniskajā universitātē. Mācībām koledžas līmenī netiek prasīts vairāk kā sarunvalodas līmenis (A2).

Hotel School Viesniņu biznesa koledžas valdes priekšsēdētāja, direktore Jūlija Pasnaka: „Ja mēs runājam par pavāru programmu, tad tās nodarbības notiek praktiski, nevis rakstot referātus. Praktiski viņi ļoti labi tiek galā ar to visu tā kā lielus šķēršļus, tā kā neredzu.“

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem, Viesniņu biznesa koledžai bija vieni no augstākajiem vīzu atteikuma rādītājiem – no 104 pieteikumiem noraidīti 35 jeb trešā daļa (34%).

Ārlietu ministrijas sniegtie dati liecina, ka 2023. gadā kopumā Latvija atteikusi 624 vīzas jeb 15 procentus no visiem pieteikumiem ar iecelošanas mērķi „mācības“.

Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta direktore Agnese Saliņa: „Ja mums dažreiz pārmet, ka vēstniecības speciāli atsaka vīzas, tad es varu teikt, ka tas tā noteikti nav, jo mums vīzu no procesa viedokļa ir daudz vieglāk izsniegt nekā atteikt. Jo katram atteikumam ir jābūt pamatotam un argumentētam, jābūt konkrētiem faktiem, konkrētām atsaucēm uz normatīvo regulējumu. Tāpat arī katrs šis atteikums var tikt pārsūdzēts. Līdz ar to, no tāda procesa viedokļa tas tiešām ir ļoti laikietilpīgi. Un, ja vienu vīzu izsniegt – tās būtu apmēram 30 minūtes, tad atteikumu noformēt un, ja vēl sarežģītāks klients, tas var aizņemt vairākas stundas darba ar vienu vīzu pieteikumu.“

Ja dokumenti saņemti, vēl viens siets ir Valsts robežsardzes veiktās kontroles, visbiežāk lidostā, ierodoties Latvijā. „Tas ir viens no pamata filtriem. Iekšienē mēs strādājam jau uz konkrētu informāciju, uz subjektiem, kam ir anulētas šīs te uzturēšanās tiesības. Mēs viņus pārbaudām, vai viņi ir izceļojuši, nav izceļojuši, tālāk jau notiek šis te izzināšanas darbs, informācijas iegūšana, vai mums ir vērts braukt baudīt, vai ne. Bieži vien mums palīdz kompetentās iestādes aizbraukt. Arī taisām sadarbības reidus gan ar Valsts policiju, gan citiem. Un veicot lielākus tādus – ierodamies tieši tajās studentu viesnīcās, pārbaudām uzturēšanās nosacījumus,“ stāsta Valsts robežsardzes Imigrācijas kontroles nodaļas priekšnieks Agnis Višņevskis.

Pie izmaiņām Imigrācijas likumā šobrīd strādā Saeima. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes ieskatos vajadzētu ierobežot iespējas pieaugušajiem no trešajām valstīm mācīties šeit vidējās izglītības posmā. „Šajā grupā mēs esam pamanījuši, ka mēdz būt arī tādi, kas vidusskolā vēlas mācīties, bet 40 gadu vecumā. Braucot ar visu ģimeni un pie tā mēdz būt arī tā, ka jau bagāžā ir, piemēram, augstākā izglītība. Pamatojums gan ir – bet nu cita veida izglītībā, un tagad, lai varētu iestāties, nepieciešams atkal atjaunot vidusskolas zināšanas,“ stāsta PMLP vadītāja Maira Roze.

Lielo augstskolu atlasītajiem studentgribētājiem vīzu atteikumu ir retāk. Uzraugošās iestādes uzsver, ka ievērojama loma tajā, lai būtu mazāk vīzu atteikumu ir tas, kā mācību iestādes izvērtē izglītojamus, viņu dokumentus, valodu zināšanas un veic intervijas.

Izglītības ministrija atbildīgo Saeimas komisiju aicinājusi izveidot darba grupu Imigrācijas likuma pilnveidošanai, lai novērstu nelegālas migrācijas riskus izglītības iegūšanas aizsegā.

„Tas, ko mēs redzam, ka bieži vien

Turpinājums 7. lpp.

Published by Sterling Star Pty Ltd
ABN 54053671855

Redakcija / Editorial Office:
Sterling Star
PO Box 6219
SOUTH YARRA, VIC 3141
AUSTRALIA

redakcija@laikraksts.com
latvietis@netspace.net.au

www.laikraksts.com

Associate Editor: Ilze Nagela
Associate Editor: Dr. Gunars Nagels

Abonēšanas cena drukātam laikrakstam: \$60 par 10 numuriem, \$115 par 20 numuriem vai \$285 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā.

Čekus rakstīt uz vārda:
„Sterling Star Pty Ltd“.

Sludinājumu cena: \$7 par 1 cm telpu vienā slejā vienā numurā.

Content and design:
© Sterling Star 2024.
All rights reserved.

Timeklī/Online ISSN 1837-6991
Abonētājiem/Print ISSN 1837-6983

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim, un redakcija par tām neuzņemas atbildību. Redakcija patur tiesības manuskriptus un fotogrāfijas rediģēt. Laikraksts honorārus nemaksā.

Redakcijā

Sveicināti, lasītāji!

Valsts civilās aizsardzības plāns ir garš dokuments, kuru var lasīt <https://likumi.lv/ta/id/317006-par-valsts-civilas-aizsardzibas-planu>.

Tur ir iekļauti „35 iespējamie apdraudējumi, kurus atbilstoši katastrofas riska novērtēšanas metodikai apzināja katastrofas pārvaldīšanas subjekti.“ Plānā arī ir uzskaitītas 14 valstis, ar kurām ir noslēgti Starptautisku nolīgumu sadarbībai katastrofas novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā. Tostarp arī ar Krieviju un Baltkrieviju.

Plānā ir daudzi uzdevumi, kuri jāizpilda ar atšķirīgiem termiņiem. Piemēram – *Civilās aizsardzības operacionālā vadības centra infrastruktūras izveidošana (izpildes termiņš 2024. gads), Nepieciešamo mobilizējamo civilās aizsardzības formējumu, to skaita un uzdevumu noteikšana nozāres un pašvaldībās (2025. gads).*

Piemēri ņemti no Plāna 33. pielikuma – *Katastrofas pārvaldīšanas pasākumi kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā.* Tagad aktuāls ir kļuvis jautājums par patvertnēm. Tās ir daudz minētas Plānā, bet nelielas, ka tiek uzskatītas par sevišķi steidzami vajadzīgām.

Daži Plānā noteiktie pasākumi un to izpildes termiņi: *Normatīvā regulējuma par patvertņu izveidošanu un būvniecību sagatavošana (2024); Veco patvertņu un tām pielāgojamo būvju apzināšana (2025); Veco patvertņu remonts un citu būvju pielāgošana cilvēku aizsardzībai kara vai militāra iebrukuma gadījumā (Pēc nepieciešamības); Pašvaldībā esošo patvertņu un tām pielāgotu būvju saraksta izveidošana un uzturēšana (2025); Personāla noteikšana, kas nodrošinās patvertņu un tām pielāgotu būvju pieejamību cilvēku aizsardzībai kara vai militāra iebrukuma gadījumā (2025).*

Interesanti nedaudz ieskatīties Latvijas civilās aizsardzības vēsturē. Jau 1937. gada 23. martā *Valdības Vēstnesis* atgādināja: „*Likums par pasīvo aizsardzību pret uzbrukumiem no gaisa* (skat. „*Vald. Vēstn.*“ 1934. g. 238. num.) paredz, ka valsts, pašvaldības, sabiedrisko un rūpniecības iestāžu dienesta un dzīvojamās ēkās aizsardzībai pret uzbrukumiem no gaisa jāierīko drošas telpas, bet privātos namos, sākot no 25 istabām, namsaimniekiem jāierīko pret gāzēm drošas telpas.“

Tajā pašā numurā ir publicēta „*Instrukcija patvertņu ierīkošanai dzīvojamās ēkās aizsardzībai pret uzbrukumiem no gaisa.* (Izdota uz valsts pasīvās aizsardzības plāna pret uzbrukumiem no gaisa 11. p. pamata.)“. Instrukcijā dotas detalizētas specifikācijas bumbu patvertnēm.

Cerams, ka drīz sasniegsim 1937. gada gatavības līmeni.

GN

Dzīvosim cerībā!

Prāvestes pārdomas

Kristus augšāmcēlšanās nav tikai vēsturisks notikums pirms ap divi tūkstoši gadiem. Ko Dievs darīja Jēzum, notiek arī mums šodien. Ne tikai, kad mēs miršam, bet tagad.

Jēzus, Dieva dēls, tika sistis krustā un trešajā dienā Dievs viņu cēla no mirušajiem.

Tāpēc, ka Jēzus ir augšāmcēlies no mirušajiem, mēs varam ticēt, ka pēc nāves nāk dzīvība, labais uzvar ļauno, mīlestība ir lielāka un spēcīgāka par naidu. Dzīvē ir vairāk nekā šīs pasaules dzīve.

Un te ir vislielākā, vispārsteidzošākā lieta – tas, kas notika Jēzum, notiks arī mums!

Svētais Pāvils rakstīja Romiešu draudzei 6:3-5.

Jeb vai jums nav zināms, ka mēs visi, kas Jēzus Kristus vārdā esam kristīti, esam iegremdēti Viņa nāvē? Jo mēs līdz ar Viņu kristībā esam aprakti nāvē, lai, tāpat kā Kristus Sava Tēva godības spēkā uzcelts no mirušiem, arī mēs dzīvotu atjaunotā dzīvē. Jo, ja mēs Viņam esam kļuvuši līdzīgi nāvē, mēs būsīm tādi arī augšāmcēlšanās.

Kad mums ir uzticība Dievam, kurš uzcēla Jēzu no mirušajiem, un kad mēs esam savienoti ar Jēzu īpaši

caur kristībā, tad arī mums ir apsoltā dzīve pēc nāves.

Tas ne tikai nozīmē, ka mēs ejam būt kopā ar Dievu, kad nomirstam, bet arī tas ietekmē, kā mēs dzīvojam šeit tagad.

Mēs dzīvojam cerībā, vienmēr.

Svētais Pāvils rakstīja Romiešiem 8:24-25.

Jo cerībā mēs esam pestīti. Bet tas, kas jau redzams, nav vairs cerība. Jo, ja kāds jau ko redz, vai tam uz to vēl jācer? Bet, ja ceram uz to, ko neredzam, tad to ar pacietību sagaidām.

Tie pasakainie mirkli mūsu dzīvē, kas bija pagātnē, nav tikai pagātnē. Tās bija debesu garša – *a taste of heaven*. Ja šī dzīve būtu viss, kas eksistē, tad mums kļūstot vecākiem, viss labais ir pagātnē. Mums būtu tikai atmiņas, zaudējumi un skumjas.

Jēzus Kristus augšāmcēlšanās ir mūsu nākotne, un jā, tas var šķiet pārāk labi, lai būtu patiesība – tas ir ticības lēcieni. Bet ja mēs ticam, ja mēs riskējam dzīvot ticībā, tas taisa starpību visu mūsu mūžu.

Mūsu nākotne ir prieka pilna, jo mēs arī redzēsim mūsu mīļos, kuri ir aizgājuši mūžībā. Kad mēs dzīvojam it kā augšāmcēlšanās būtu īsta, tad mēs dzīvojam cerībā līdz mūsu pēdējai dienai uz zemes.

Prāveste Helga Jansone
Laikrakstam „Latvietis“

Latvijas un Ukrainas prezidenti

Turpinājums no 1. lpp.

V. Zelenski pārrunāja drošības situāciju Ukrainā, gatavošanos NATO samitam Vašingtonā, sarunu par Ukrainas

iestāšanos ES uzsākšanu, Latvijas iesaisti Ukrainas miera iniciatīvā, kā arī ar ES sankciju politiku saistītus jautājumus.

Latvijas Valsts prezidenta kanceleja
11.04.2024.

DVMN

Sestdien, 6. maijā, plkst 11.00

Daugavas Vanagu mītnē, 87 Chetwynd ielā, Ziemeļmelburnā

riko

**Kurzemes cietokšņa atceri,
Baltā galdauta dienas atceri,
Mātes dienas atceri.**

Seko Vanadžu pusdienas.

Lūdzu, iepriekš pieteikties pie Koi Nemīro 0416 234 758

Esiet mīļi gaidīti!

„Gada izrāde“

Pirmo reizi LNKC rīkotajā amatierteātru iestudējumu skatē piedalās arī PLATS teātri

No kopā vērtētajām skates noslēdzošās kārtas 71 izrādi, astoņi iestudējumi videoformātā žūrijai tika iesūtīti arī no diasporas, ko veidojuši Pasaules Latviešu Amatieru Teātru savienības (PLATS) teātri, par ko esam ļoti gandarīti. Te jāpiebilst, ka Latvijā vien darbojas vairāk nekā 400 teātra kopu, tāpēc konkurence nebija maza. Jāatzīmē arī, ka nofilmētās diasporas izrādes nebūt nesniedz patieso priekšstatu par to, kāds būtu gūstams skatoties izrādes dzīvajā, tāpēc īpašs paldies žūrijai, kas to ņēmusi vērā. Neskatoties uz to, visas PLATS biedrteātru izrādes ir saņēmušas augstu novērtējumu, kas apliecina ar kādu nopietnību diasporas teātri gatavo savus iestudējumus.

No iespējamajiem 50 punktiem, diasporas teātriem: Trešā kategorija ir piešķirta Londonas teātrim *Trepes* par izrādi *Šakāļu uzbrukums* (33 punkti).

Otrā kategorija ir piešķirta trīs

PLATS teātru kopām – Birminģemas mazajam teātrim par izrādi *Čir Čir* (39 punkti); Jaunajam Stokholmas latviešu amatierteātrim par izrādi *Sarkangalvīte, vilks un lokomotīve* (39 punkti) un šim pašam teātrim par izrādi *Līnis murdā* (39 punkti).

Pirmā kategorija ir piešķirta Stokholmas aktīvajam latviešu amatierteātrim SALA par izrādi *Pārvērtības* (43 punkti); Birminģemas mazajam teātrim par izrādi *Atklātā jūrā* (44 punkti) un Sanfrancisko Jaunajam teātrim par izrādi *Zelta zirgs / The Golden Horse* (44 punkti).

Un visubeidzot augstāko kategoriju skatē *Gada izrāde 2023* ir saņēmusi

FOTO Guntars Līcis

Izrāde.

Stavangeres Teātra Studija par izrādi *Noslēgtais Aplis* (48 punkti), par ko īpašs prieks.

PLATS lepojas ar saviem teātriem, apsveic visus laureātus un novēl neapstāties pie sasniegtā.

Sandra Bondarevska,
Saieta „PLATS solis“ darba grupas vadītāja, PLATS priekšsēde

„Šeit un tagad“

Laikmetīgās kamermūzikas koncerts

18. aprīlī plkst. 18.00 RKTMC *Mazā gilde* Lielajā zālē notiks Mazās gildes akadēmiskās kamermūzikas cikla laikmetīgās mūzikas koncerts, kurā uzstāsies Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas absolventi un studenti.

Soprāns **Gunta Gelgote**, mecosoprāns **Tina Gelnere**, pianiste **Lelde Tīrele**, klarnetiste **Laima Ratniece-Miltiņa** un čellists **Pauls Ēriks Skujiņš** ielūdz koncertā *Šeit un tagad* izdzīvot plašu emociju un sajūtu spektru piecos mūsdienu Latviešu komponistu vokālās kamermūzikas opusos.

Klātesošajiem būs iespēja piedzīvot arī divus pirmatskaņojumus. Latvijā pirmo reizi skanēs **Rutas Paideres** cikls *Absences* soprāna **Guntas Gelgotes** un pianistes **Leldes Tīreles** izpildījumā un **Jāņa Petraškēviča** *Herbst, Eingang* mecosoprāna **Tinas Gelneres**, klarnetistes **Laimas Ratnieces-Miltiņas** un **Leldes Tīreles** izpildījumā.

Vēl koncertā dzirdēsīm **Gundegas Šmites** ciklu mecosoprānam un klavierēm *Rudenības*, **Lindas Leimanes** *Masculine* un **Evijas Skukes** apjomīgo ciklu *Sievietība*, kas rakstīts speciāli Guntai un Leldei. Līdz šim cikls Latvijā bijis dzirdams vien pirmatskaņojumā eksperimentālās mūzikas festivālā *Skaņu mežs* 2022. gadā, taču ar panākumiem ticis atskaņots šī gada februārī Helsinkos.

Koncertu ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības atbalstu un sadarbībā ar JVLMA rīko RKTMC *Mazā gilde*.

Biļetes pieejamas RKTMC *Mazā gilde* pie dežuranta. Biļešu cena 5,00 EUR un 2,00 EUR (skolēniem, studentiem un pensionāriem).

Elvijs Krevics,

RKTMC „Mazā gilde“ projektu vadītājs

Mazā Gilde

18. APRĪLĪ PLKST. 18.00
RKTMC „MAZĀ ĢILDE“, Amatu ielā 5, Rīgā

ŠEIT UN TAGAD

Evijas Skukes cikls *Sievietība*

Gundegas Šmites cikls *Rudenības*

Rutas Paideres cikls *Absences* PIRMATSKAŅOJUMS LATVIJĀ

Jāņa Petraškēviča *Herbst, Eingang* PIRMATSKAŅOJUMS LATVIJĀ

Lindas Leimanes *Masculine*

Piedalās
GUNTA GELGOTE soprāns
TĪNA GELNERE mecosoprāns
LELDE TĪRELE klavieres
LAIMA RATNIECE-MILTĪŅA klarnete/ basklarnete
PAULS ĒRIKS SKUJIŅŠ čells

Biļetes pieejamas RKTMC „Mazā gilde“

Lapu diena

Rīgas Latviešu biedrības Folkloras komisijas pasākums

Trešdien, 1. maijā plkst. 11.00 Siguldas novada Mores pagasta *Kalna Vaizuļos* Rīgas Latviešu biedrības Folkloras komisija aicina uz LAPU DIENU – daudzveidīgu kultūras programmu un talku.

Lapu diena ir mazāk zināma tradīcija Latvijā, bet tai ir tālas saknes Eiropas tautu agrārā kulta tradīcijās saistībā ar veģetatīvo spēku aktivizēšanu. Latviešu tradīcijās saistībā ar Lapu dienu ir savi ticējumi, piemēram, „lapu dienā gāja uz ozolu un nerunāja ne ar vienu cilvēku, un nestāstīja nevienam, kur ies...”, „Lapu dienā lapiņām vajag būt vismaz tik lielām kā peļu austiņām, tad būs laba vasara...”. Lapu dienā nedrīkst lauzt kokiem zarus, jo tad tie „asiņo” un nokalst.

Kalna Vaizuļos Lapu dienā varēs iepazīt seno saimnieku vēstījumu – stāstos un teikās par šo apkārtni, kā arī saglabātajos priekšmetos – par to runās RLB Folkloras komisijas vadītāja **Margīta Poriete**; par pavasara talku tradīcijām, darba rīkiem un sadzīves priekšmetiem runās etnogrāfe **Indra Čekstere**. Šajā dienā sētu rotās RLB Folkloras komisijas veidotie vides objekti Latvijas Etnogrāfiskajam brīvdabas muzejam – pavasara vēstneši – putni un vārdes. Figūras izgatavotas no tradicionāliem sadzīves priekšmetiem – groziem, paklājiem, maisiem. To radīšanai iedvesma gūta no skolo-tāja, Dr. agr. Jura Porieša (1922-2010) bērības atmiņu stāstiem *Kalna Vaizuļos*, kur saimnieciskā dzīve bijusi iekļauta skaistā dabā – izteiksmīgā ainavā ar kalniem, lejām, lieliem, kupliem kokiem. Viens no daudzajiem *Kalna Vaizuļu* senajiem ozoliem nu jau vairākus gadus ir dižkoka statusā. Nacionālā botāniskā dārza Dendrofloras

nodaļas vadītājs **Andrejs Svilāns** atklās dižkoku nozīmi bioloģiskajā daudzveidībā un lauku sētu estētikā.

Kalna Vaizuļu vides estētiku uzlabos pavasara talka, kur katram būs iespēja izpaust savas prasmes un spējas saimnieciskajos darbos. Pēc čaklā darba tīras rokas varēs iegūt liepu lūku ziepju izgatavošanas darbnīcā. Gaišu, tīru un sviņgu noskaņu ieviesīs RLB *Goda dvieļa stāsts* kopā ar Evitu Lisovsku. Kopā ar muzikanti Aigu Auziņu, *Kociņkapellu* un Siguldas novada Kultūras centra *Siguldas devons* senioru deju kolektīva *Sidrabdancis* dalībniekiem *Goda dvieļi* ievīsies Lapu dienas dejā pie dižozola. Dienas izskaņā dziesmu un danču norises kuplīnās Rimanta Pagyris muzikālā zāgā skaņas. Par labsajūtu – cienastu dalībniekiem gādās TV šova *Īstās latvju saimnieces* dalībniece, viesu nama *Mauriņi* saimniece **Māra Zemdega** un zemnieku saimniecības *Ceplīši* saimniece **Inta Kirkila**.

Lai Lapu diena rosina uzplaukt košiem, ražīgiem pumpuriem – dabā un cilvēku idejās. Līdzī var ņemt mīļāko – draugu, darba rīku, darba tērpu, mūzikas instrumentu, putras karoti, nazīti.

Vēlams dalību pietikt pa tālruni 29528421 vai e-pastā: spridisaskola@inbox.lv

Rīko: Rīgas Latviešu biedrības

01.05.2024. | 11.00

Siguldas novada, Mores pagasta "Kalna Vaizuļos"

LAPU DIENA

Programmā sarunas, izstādes, talka, rituāli, mūzika un dejas, liepu lūku ziepju darbnīca, cienasts

Piedalās:

Andrejs Svilāns, Indra Čekstere, Margīta Poriete, Aiga Auziņa, "Goda dvieļu stāsts", "Kociņkapella", SDK "Sidrabdancis", viesu nams "Mauriņi", Z/S "Ceplīši"

INFORMĀCIJA: 29528421
spridisaskola@inbox.lv
www.rlb.lv

Folkloras komisija sadarbībā ar RLB zīmolu *Goda dvieļa stāsts*, Nacionālo botānisko dārzu, Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju, Siguldas novada Kultūras centra *Siguldas devons* senioru deju kolektīvu *Sidrabdancis*, *Kociņkapellu*, viesu namu *Mauriņi*, Z/S *Ceplīši*, informatīvi atbalsta Tradicionālās kultūras, amatniecības un izglītības biedrība *Jumala*.

Margīta Poriete,
Rīgas Latviešu biedrības Folkloras komisijas vadītāja

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) ārlietu ministri

Zviedrijā norisinājās ikgadējā sanāksme

2024. gada 9. un 10. aprīlī Visbijā, Zviedrijā, norisinājās ikgadējā Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) ārlietu ministru sanāksme. Latviju sanāksmē pārstāvēja Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-politiskais direktors Andžejs Viļumsons.

Sanāksmē valstu pārstāvji diskutēja par aktuāliem un reģionam nozīmīgiem jautājumiem, tostarp reģiona drošību un gatavošanos NATO samitam Vašingtonā šī gada jūlijā, Krievijas draudu mazināšanu, situāciju Baltkrievijā un plaša atbalsta sniegšanu

Turpinājums 6. lpp.

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) ārlietu ministri.

Sensitīva informācija

Kalniete: Eiropas Parlamentā jāievieš sistēma par pielaidēm darbam ar sensitīvu informāciju

Līdzīgi kā ES nacionālo valstu parlamentos, arī Eiropas Parlamentā no nākamā sasaukuma būtu jāievieš sistēma, kas garantē, ka ar Eiropas Savienībai hibridkara apstākļos īpaši svarīgiem jautājumiem strādā tie deputāti, kuri atbilst augstākajiem kritērijiem par tiesībām darbam ar sensitīvu informāciju, uzskata Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete.

„Brīdī, kad, pateicoties neatkarīgu pētniecisko žurnālistu veiktajam darbam, tika izgaismots un apstiprināts mums Latvijā sen zināmais fakts par Tatjanas Ždanokas tiešu saistību ar Krievijas Spēdienestiem un atklātu kalpošanu Kremļa interesēm, mēs, vairāki no Latvijas ievēlētā Eiropas Parlamenta deputāti, vērsāmies pie parlamenta prezidentes ar prasību nekavējoties stiprināt Eiropas Parlamenta iekšējās drošības sistēmas pret Krievijas iejaukšanos, lai novērstu iespējas Krievijas ietekmes aģentiem izmantot Eiropas Parlamenta resursus naidīga un kaitnieciska satura izplatīšanai. Viens no instrumentiem, kā hibridkara apstākļos padarīt Eiropas Parlamenta darbu drošu no nevēlamas ietekmes, ir panākt, ka deputātiem, kuri gatavojas strādāt, piemēram, Ārlietu komitejā un Drošības un aizsardzības apakškomitejā, ir jāsaņem speciālā pielaide darbam ar šādiem jautājumiem. Iespējams, šāds kritērijs būtu attiecināms arī uz tiem deputā-

tiem, kuri strādā ar likumdošanas aktiem, lai novērstu un nepieļautu ES ģeopolitiskās stratēģiskās atkarības veidošanos,“ norāda Sandra Kalniete.

Eiropas Parlamenta debatēs par rezolūciju, kurā deputāti pieprasīja darīt sabiedrībai zināmus Krievijas ietekmes aģentu vārdus un izgaismot viņu aktivitātes, Sandra Kalniete atzina, ka ES institūciju naivums un neaizsargātība pret Krievijas aģentiem, kuri darbojas, izmantojot demokrātiskās vērtības – vārda brīvību, cieņu pret dažādiem viedokļiem un toleranci, ir šokējošs. „Tatjana Ždanoka nav vienīgā, kas Strasbūrā un Briselē, arī ES valstu galvaspilsētās netraucēti īsteno Krievijas iejaukšanās politiku, ar mērķi irdināt mūsu sabiedrības vienotību, sēt naidu, radīt neticību Eiropas vērtībām, kā arī veicināt populismu un ekstrēmismu. Krievijas ietekmes aģentu tīkls Eiropā ir plašs un toksisks. To Kremlis ir pārmantojis no Padomju Savienības un veiksmīgi attīstījis, tajā iepinojot arī ES politiskās elites pārstāvjus – Šrēderu, Liponenu, Fijonu u.c., Eiropas Parlamenta deputātus un dažāda mēroga pašvaldību vadītājus,“ debatēs uzsvēra deputāte.

Kopš Krievija uzsāka agresiju pret Ukrainu, Eiropas Savienība ir pakļauta arvien biežākiem plaša spektra hibriduzbrukumiem, tāpēc ārvalstu aģentu atrašanās Eiropas Parlamentā un citās ES institūcijās, kā arī viņu brīva piekļuve ar ES drošību saistītiem jautājumiem, rada būtiskus riskus. “Ei-

ropas Parlamenta tribīne un resursi nedrīkst tikt izmantoti, lai grautu ES vērtības un stutētu autoritārus režīmus,“ uzsver Sandra Kalniete.

***

Sandra Kalniete.

Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete pārstāv partiju apvienību JAUNĀ VIENOTĪBA un, pildot doto mandātu darbam Eiropas Parlamentā, strādā Ārlietu un Starptautiskās tirdzniecības komitejās, kā arī īpašajā komitejā par ārvalstu iejaukšanos Eiropas Savienības demokrātiskajos procesos, tai skaitā plaši izmantojot dezinformāciju. Deputāte aktīvi darbojas Austrumu partnerības ietvaros, lai sekmētu demokrātiskos procesus tādās valstīs kā Ukraina, Moldova, Gruzija un citas.

Eiropas Tautas partijas (ETP) grupa ir lielākā Eiropas Parlamentā kopš 1999.gada. Pašlaik labēji centriskajā politiskajā grupā strādā 177 deputāti no visām ES dalībvalstīm. Nevalstiskās organizācijas *VoteWatch Europe* reitingā Sandra Kalniete ierindota starp 100 ietekmīgākajiem Eiropas Parlamenta deputātiem.

Informāciju sagatavoja:

Elīna Bīviņa
Eiropas Parlamenta deputātes
Sandras Kalnietes palīdzē

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) ārlietu ministri

Turpinājums no 5. lpp.

Ukrainai. Tāpat tika pārrunātas NB8 valstu formāta sadarbības iespējas ar globālajiem partneriem, kas it īpaši svarīgi, lai veicinātu izpratni par Krievijas veikto agresiju Ukrainā.

A. Viļumsons uzsvēra, ka tieši NB8 formāts ir vispiemērotākais, kurā diskutēt par Latvijas drošību, jo ir kopīga izpratne par draudiem un kopīgs redzējums, kā rīkoties. Krievija turpinās būt ilgtermiņa drauds.

NB8 ārlietu ministru sanāksme ierasti ir nozīmīgākais sadarbības

koordinācijas gada notikums, kurā diskusijas tiek vadītas atbilstoši noteiktajām prioritātēm. Zviedrijas kolēģi iepazīstināja klātesošos ar šogad noteiktajām NB8 valstu sadarbības prioritātēm – stiprināt sadarbību drošības politikā NB8 reģionā, aplicināt nelokāmu atbalstu Ukrainas brīvībai, suverenitātei un teritoriālajam veselumam, kā arī veicināt globālo atbalstu Ukrainai. Amatpersonas apmainījās ar viedokļiem par turpmākās sadarbības stiprināšanas iespējām.

Zviedrijas pievienošanās NATO ievērojami stiprina reģiona drošību un noturību. Sanāksmes laikā tika ap-

meklēts arī Zviedrijas bruņoto spēku Gotlandes pulks.

Informācijai

NB8 (Nordic-Baltic Eight) ir Dānijas, Igaunijas, Islandes, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas sadarbības formāts. Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbība ir ļoti cieša jau kopš 1990. gadu sākuma, kad aktīvs bija N5+B3 formāts, kas 2007. gadā pārtapa par NB8 formātu.

2024. gadā Zviedrija koordinē NB8 sadarbību ārlietu ministriju līmenī, taču parlamentārā līmenī sadarbību koordinē Latvija.

LR Ārlietu ministrija

Mums vēl ir vieta Jūsu sveicieniem, apsveikumiem, paziņojumiem.

Cena \$7 par 1 cm vienā slejā. Minimums \$10.

Tieši šis laukumiņš izmaksās tikai \$70.

Militāra apdraudējuma gadījumos

Turpinājums no 1. lpp.

Arī, piemēram, Valkā, kur situāciju ietekmējusi politikās vadības maiņa, plānu sola tikai tuvāk rudenim. Līvānos savukārt darbu pabeigšot maija beigās.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā (VUGD) mudina nekavēties arī citus. „Ja mēs varētu iejaukties viņu plānošanas procesā... Es tiešām ceru, ka, nāc tuvumā tūlīt vasara, nu es ļoti ceru, ka līdz jūnijam tiešām [plāni būs pabeigti]. Mums ir atsevišķas pašvaldības norādījušas, ka [pabeigs] pirmā pusgada ietvaros, bet citi nav konkrēti norādījuši attiecīgos termiņus. Un mēs mēģināsim runāt, lai attiecīgais process virzās uz priekšu,“ sacīja VUGD priekšnieka vietnieks Ivars Nakurts. Turklāt pašvaldības varot konsultēties arī ar tām, kas darbu jau esot pabeigušas, un tā esot labā ziņa, ka to ir lielākā daļa, proti 30.

Skarbāk vērtējumu par neizdarīto pauz par jomu atbildīgajā Saeimas komisijā. Komisijas priekšsēdētājs Raimonds Bergmanis (AS) pauda: „Ja nepilda likumu, tad droši vien cilvēki tiek sodīti. Ja jābūt līdz tādām un tādām laikam pašvaldībā izstrādātām militāram pielikumam, nu tad tā ir atbildība civilās aizsardzības komisijai tieši, kas ir šajā pašvaldībā, un tas tiešām nav patīkami, ka tas nav izstrādāts.“

Viņš gan piebilda, ka apzinās, ka tas ir pietiekami sarežģīts darbs, ja vēlas izstrādāt tiešām jēgpilnu plānu. Par pašvaldībām atbildīgajā ministrijā normatīvajos aktos noteikto termiņu neievērošanu varētu vērtēt, bet no konkrētības pagaidām atturas, vien atzīstot, ka pašvaldībām normatīvajos aktos noteiktie termiņi ir saistoši.

Plānam būtu jāatbild uz vairākiem jautājumiem. Kā militāra apdraudējuma gadījumā informēt iedzīvotājus? Kā evakuēties, kur patverties? Kur izmitināt cilvēkus, ja tādi ierodas no citurienes? Kur ņemt degvielu un kur pieejamas pārtikas rezerves un ūdens? Kā pašvaldība var palīdzēt Nacionā-

jiem bruņotajiem spēkiem?

Tur, kur plāns jau gatavs, atzīst, ka to sagatavot nav vienkārši, pat ja ir pieredze ar cita veida krīzēm, kā piemēram, plūdiem Jēkabpilī. Jēkabpils novada domes deputāts un pašvaldības civilās aizsardzības inženieris Ilmārs Luksts skaidro: „Ir diezgan daudz būtisku atšķirību rīcībā, kāda būtu militāra iebrukuma gadījumā. Svarīgākās atšķirības ir ar mērogu. Tas mērogs var atšķirties, evakuējamo cilvēku skaits varētu atšķirties, un ierasts ir, ka zemessardze mūs ieraustais 56. nodrošinājuma bataljons nāk mums palīgā šādās krīzēs, bet militāra iebrukuma gadījumā mums, pašvaldībai būtu jādomā, kā mēs varam palīdzēt.“

Lielākais izaicinājums, ko min pašvaldības, ir iedzīvotāju apziņošana – kā to darīt. Šī plāna sadaļa iedzīvotājiem nebūs pilnībā pieejama pirms apdraudējuma. Plāna sadaļai par militāro apdraudējumu likumā noteikts ierobežots pieejamības statuss, un pašvaldībās to akceptē. „Pie šādu krīžu modelēšanas, manuprāt, nav lietderīgi jau iepriekš paziņot, kur ir tās pulcēšanās vietas, par tādām lietām nebūtu pirms tam jārunā. Jo, kā redzam Ukrainas pieredzi, tas ir mērķis krieviem, lai radītu pēc iespējas lielāku paniku un haosu,“ pamatoja Luksts.

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS), vērtējot kopainu, gan secina, ka arī pabeigtie plāni vēl nenozīmē iespējami labāko gatavību apdraudējumam. „Pats galvenais ir jautājums, cik šāda veida plāni X stundas gadījumā ir noderīgi - tas ir tas jautājums, kas mums neliek miera,“ sacīja LPS padomnieks Aino Salmiņš. Viņš norāda: „No tiem 14 punktiem, ja nemaldos, vismaz seši ir tādi, kas pašvaldību funkcijās neietilpst nemaz. Un tad mēs nodarbojamies ar aptaujām par mednieku kolektīviem, par farmaceitiem, par ģimenes ārstiem, kas starp citu neiekļaujas nevienā struktūrā. Ģimenes ārsts šajā situācijā ir brīvmākslinieks, viņš nekam nepakļaujas un X stundā mēs pat nezīnām, ko viņš darīs.“

Vienlaikus esot jāceļ arī civilās aizsardzības komisiju profesionalitā-

te, bet tas, tāpat kā citas lietas civilajā aizsardzībā, prasa finansējumu. „Visi ir izdomājuši, ka civilās aizsardzības komisija ir kaut kāda liela iestāde, kurā tur algoti līdz zobiem strādā. Rezultātā tas ir mērs un lietvede, nav tur nekādas citas struktūras. Un tas ir viens – jānostiprina civilās aizsardzības komisijas ar jau profesionālākiem cilvēkiem.“

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā gan skaidro, ka ir paredzētas un jau notiek mācības kopā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un citiem iesaistītajiem, kurās plānus pārbauda. Un arī vietvarām ik pa laikam plānos ierakstītais būtu jāpārbauda un jāmodelē praksē – lai saprastu, kas var darboties un kas nē.

„Tas mērķis ir šo plānu pārbaudīt katru gadu. Ja komisija var sanākt arī biežāk kopā - ļoti labs risinājums,“ saka Nakurts. Viņš zināja stāstīt, ka, piemēram, Kultūras ministrijas un Nacionālā arhīva pārstāvji ir runājuši ar atsevišķām pašvaldībām, lai izspēlētu mācības, kā šādos apdraudējumus izved kultūrvēsturisko mantojumu. „Kādā veidā viņu glābt vai evakuēt no apdraudētās teritorijas. Un šādu ir ļoti daudz jautājumu,“ sacīja Nakurts. Piemēram, jāmodelē situācijas, kā cilvēkus evakuēt no slimnīcām un sociālās aprūpes centriem. Līdz ar to esot arī skaidrs, ka šie plāni būs jāaktualizē katru gadu, un pat, ja šobrīd kaut kas nav līdz galam skaidrs, to var atrisināt, regulāri plānus atjaunojot.

Jāpiebilst, ka ne visos plānos paredzētas arī konkrētas bumbu patvertnes, jo skaidrības par tām gluži vienkārši joprojām nav. VUGD sācis apbraukāt pašvaldības, lai novērtētu to pārvaldībā esošos pagrabus, un līdz 10. aprīlim no 87 apsekotajām ēkām 47 pagrabi atzīti kā atbilstoši vai daļēji atbilstoši. Tomēr, ja kādi pagrabi jāuzlabo, pašvaldībās jau plāta rokas, vai tam būs finansējums. Savukārt normatīvie akti, lai šo problēmu risinātu pašos pamatos paredzētu patvertnes arī jauncelāmās ēkās, joprojām iestrēguši.

Latvijas TV raidījums „De facto“

No Āzijas pēc izglītības Latvijā

Turpinājums no 2. lpp.

tik tiešām šīs mācības ir tikai ieganst un faktiski mācības pēc tam nenotiek, un tie cilvēki kaut kur dodas tālāk, kaut kur strādā Eiropas Savienības citās valstīs un nav atrodamā studijās vai mācībās. Un, mūsaprāt, mums tiešām šobrīd Imigrācijas likums ir ļoti tāds plašs un neprecīzs. Un, mūsaprāt, būtu daudz skaidrāk jāizveido tādi kritēriji un principi, kā var piesaistīt izglītojamās mācību iestādēm Latvijā,“ saka IZM Augstākās izglītības Zinātnes un inovāciju departamenta direktore Diā-

na Laipniece.

Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs Raimonds Bergmanis (AS) par šādu vajadzību ir piesardzīgs: „Izglītības ministrija kopā ar Ekonomikas ministriju un vēl vienu ministriju ir šajā darba grupā par šo cilvēkresursu piesaisti. Nu arī tur taču.. un šis likumprojekts jau nāca no Ministru kabineta. Un līdz ar to es domāju, ka Ministru kabinetā šoreiz par šiem visiem aspektiem jau izrunāts un apspriests, un tad jau droši vien arī iestrādāts. Bet nu, kā es teicu, mēs esam gatavi rīkoties, ja tāda

nepieciešamība ir.“

Pagaidām noraidīts ir priekšlikums, ka varētu liegt ārzemnieku uzaicināšanu tiem, kam iepriekšējā gadā noraidīta puse no pieteiktajām vīzām.

Izglītības ministrija bažijas, ka, ļaujot nepārdomāti aicināt trešo valstu pilsoņus uz zemākā līmeņa izglītības programmām, var tikt ietekmēts Latvijas studiju prestižs. Kā arī tas, ka sistēmas noslogošana ar pieteikumiem, ko ar augstu ticamību noraidīts, palēnina dokumentu kārtošānu studentiem, kuri šeit plāno pilnvērtīgi studēt augstākā līmenī.

Latvijas TV raidījums „De facto“

Baltijas Mežtakas brišana #1

Posms Tukums – Jaunmoku pils

Domāju, ka reti kurš nepiekrītu, ka bez mežiem mums klātos ļoti plāni. Tie nodrošina mūsu planētai skābekli un samazina oglekļa izmešus, tajos mīt neskaitāmi putni, zvēri un kukaiņi, un no tiem labumus gūst sēņotāji, mednieki un mēbeļu ražotāji (pēdējie, cerams, atbildīgi un saudzīgi).

Latvijai meži ir īpaši nozīmīgi, jo tie pārklāj gandrīz 55% no mūsu valsts platības. Šis ir sestais augstākais rādītājs visā Eiropā (pirmajā vietā ir Somija ar gandrīz 74%, pēdējā – Monako ar apaļu nulli mežu). Un nesēn, sadarbībā ar Igaunijas un Lietuvas meža dienestiem, ir izveidots jauns, lielisks veids kā baudīt šo zaļo bagātību – ir iezīmēta un aprakstīta *Mežtaka (baltictrails.eu)*, kura vairāk nekā 2 000 km garumā vijas cauri mūsu reģionam.

Esmu nolēmis noiet šo *Mežtaku*. Darīšu to pa „sagremojamiem” posmiem un bez steigas – neesmu nospraudis termiņu, kurā tas būtu jāizdara, drīzāk ķeršos klāt brīžos, kad laikapstākļi un darbi ļaus.

Mani motivē gan iespēja apskatīt mūsu pasaules pusi no cita rakursa, gan uzlabot veselību. Atzīšos, esmu kļuvis pārāk „svarīgs” ap vidukli, un ir jāpaceļ rumpi no dīvēna.

Esmu iepriekš veicis plašākus pārgājienus. Kā personīgu „sveicienu” Latvijai tās simtgadē, 2017. un 2018. gadā pakāpeniski apgāju visu Latvijas jūras krastu no Ainažiem līdz Nidai.

Jūras krasta maršrutu izpildīju ar plikām kājām, lai ciešāk izjustu lieldaigu. Ievērojot to, ka mežos zem kājām būs rupjākas virsmas nekā maigas smiltis, šoreiz tomēr aušu apavus. Bet domāju, ka pa ceļam netrūks citi pārbaudījumi un pārsteigumi. Un domāju tos arī šad tad rakstiski iemūžināt ša-

FOTO Filips Birzulis

Pūpolu pumpurīši.

jās lapās.

Kā pašu pirmo veicamo *Mežtakas* posmu izvēlējos gabalu, kas ir samērā tuvu mājām Rīgā un ko varētu paveikt vienā dienā. Un tāpēc agri Pūpolsvētdienas rītā kopā ar pastaigas biedreni Laumu iekāpām vilcienā, lai nonāktu Tukumā, bet no turienes dotos ar kājām līdz Jaunmoku pili.

Sākumā taka vijas caur mierīgu Tukuma dzīvojamu rajonu. Bet pagriežoties pa kreisi gar plašajiem Ozoliņu kapiem, beidzot nonākam solītā mežā. Šeit pārsvarā aug priedes, bet sīkas, jaunas eglītes ir atradušas nišu saulainākā takas malā. Lauma, kurai pieder vērtīgākās no mūsu kopīgām četrām acīm, ierauga puspārgrauztus čiekurus – laikam vāveres pamieļojušās.

Iznākot no priežu biežokņa, klajumā varēja pricēties par citiem pavasara vēstnešiem – dzērvju klaigām, krokusu ziedīniem un pūpolu pumpuriņiem. Tā kā biju aizmirsis to izdarīt agrāk, uzmanīgi nolauzu zariņu un Laumai ieperu veselību. Un viņa atbild ar to pašu.

Ievelkam elpu, iemalkojot tēju, sēžot uz samtaini mīkstām sūnām, kurās pārsēdzu mūri ap Zibens kapiem. Nezinu izcelsmi šīs vietas intriģējošam nosaukumam, bet laimīgā kārtā zibens mums šodien neiespers. Vispār, laiks pastaigai ir ideāls +7°C, ne par siltu, un ne par aukstu. Un kaut daļēji apmācies, visu dienu nenokrīt neviena lietus pilīte.

Iestiprinājusies, brienam atkal priežu mežā. Jāatzīst, ka sākam bišķi apmaldīties. Vai pareizāk, vienskaitlī jāuzņemas atbildība, jo par navigāciju atbildu es. Lieta tāda, ka vietām taka ir iezīmēta ar uzzīmētām uz kokiem bultām, bet tomēr ne pārāk bieži. Turklāt, oficiālā *Mežtakas* karte nav „dzīva,”

FOTO Filips Birzulis

Zibens kapi Tukuma pusē.

tāpēc cenšos, kā no mūsdienu tehnoloģijām atkarīgais, sekot Mātes Gugles padomiem tālrunī.

Kamēr tie lieliski palīdz pilsētā, šeit vēsta, piemēram, „pagriezies uz rietumiem” vietā, kur atzarojas vairāki tikai nedaudz pamanāmi celiņi starp kokiem. Vēl pie tam – iešana nav

Turpinājums 9. lpp.

FOTO Filips Birzulis

Lauma uz laipas Sekļa ezerā.

Baltijas Mežtakas brišana #1

Turpinājums no 8. lpp.

tikai pa taisnu, gludu taciņu, jo pavasara palos ir appludinātas teritorijas, un mums ir jālien pa briksņiem, lai nesaslapinātu pekas.

Secinām, ka turpmāk derētu paķert līdz kompasu un papīra karti. Bet pēc dažiem nepareiziem gājieniem, beigās nonākam vietā, kur neapšaubāmi mums jābūt – laukā starp diviem ezeriem – Jumpravas un Sekļa. Pagriežamies gar krastu otrai šai ūdens tilpnei un pēc kādam 15 minūtēm nonākam peldvietā. Diemžēl, kā citur mežmalās, arī te cūkveidīgie *homo sapiens* ir izmetuši atkritumus. Rodas pārdomas par sarkanām sievietes apakšbiksēm, kas ir uzkarinātas koka zariņā.

Bet nečīkstam – vieta ir skaista. Ķeramies pie pusdienām – Laumas latviskajiem, pašas ceptajiem buljona pīrādziņiem un maniem kosmolītiskiem salātiem ar krabju nūjiņām un valriekstiem. Un saldā – katram pa biezpiena sierīnam. Ceru, ka pietiekami daudz kalorijas būs nodedzinājis, lai atļautos kādu našķi.

Vēderus iepriecinājuši, turpinām staigāt. Tikai pēc brīža apjēdzos, ka atkal esmu pieļāvis navigācijas kļūdu, jo dodamies nevis starp ezeriem, bet apkārt visam Seklim. Tas nozīmē, ka vēl pāris kilometri klāt dienas paredzētajiem („oficiāli” kopumā 14 km), un ka visdrīzāk nespēsīm uz vienu no retajiem autobusiem no galapunkta atpakaļ uz Rīgu. Bet filozofējām, ka dēļ šīs kļūdas varējām papusdienot smukā stūrītī, kuru citādāk nebūtu redzējuši. Un galu galā – kam tad sūdzēties?

Pēc kādas stundas nonākam nosacītā „civilizācijā”. Priēžu silu, bērzu biržu un ezera niedru vietā grantēts ceļš mūs ved gar zolīdām lauku sētām. Pēc sakoptām mājām un gandrīz jaunām automašīnām un tehnikas, šķiet, ka Tukuma novada zemnieki čakli strādā un neslikti dzīvo.

Beigu beigās, ar nedaudz sagurušām pēdām, bet priecīgām sirdīm, nonākam takas posma galā pie Jaunmoku pils. Šo grezno sarkanķieģeļu pili 1901. gadā cēla slavenais Rīgas mērs

FOTO Filips Birzulis

Jaunmoku pils aiz „Mežtakai” atbilstoša koka.

Džords Armisteds kā medību namu. Gleznaina vieta, kur mūsu laikos ne vienas vien kāzas ir lustīgi svinētas.

Pie pils atlaižamies uz soliņa un iztukšojam tējas termosu. Diemžēl, šodien pils ir slēgta apmeklētājiem. Un tā kā tiešām esam nokavējuši plkst.14.58 paredzēto Rīgas autobusu, sākām domāt, ko darīt, jo pēc grafika nākamais (un šodien pēdējais) autobuss ir paredzēts plkst.18.08 – pēc pāris stundām. Un kā jau marta beigās, uznākot vakaram, paliek vēsāk.

Atkal blenžot tālrunī, pārliecinos, ka neviens *Bolt* taksis mūs neaizvedīs no šejienes uz Tukumu. Tāpēc noejam līdz autobusa pieturai uz Ventspils šosejas cerot, ka tomēr parādīsies kāds transports ārpus saraksta. Bet pieturā varam lasīt izdrukātu nu jau aizvēsturisku paziņojumu, ka dēļ Kovida pandēmijas ierobežojumiem, pasažieru reisu skaits ir stipri samazināts.

Atceroties agrās jaunības stopēšanas mākas, izstiepu īkšķi, lai cerams „nocopētu” kādu autobusu. Nomaļākos *Mežtakas* takas posmos, kur vispār nav ko cerēt uz autobusiem, būs jāizmanto šo metodi, lai beigās nokļūtu mājās, tā kā – kāpēc nesākt šovakar?

Pēc kādam desmit neveiksmīgām

minūtēm, ierosinu Laumai pacelties no soliņa un izstiept īkšķi, jo iespējams, ka šoferi skatīsies labvēlīgāk uz sievieti. Bet pirms varam pārbaudīt šo teoriju, pēkšņi redzam, ka tuvojas autobuss ar uzrakstu „Renda-Kandava-Rīga”. Un reaģējot uz mūsu laimīgiem roku žestiem, viņš piestāj.

Iekāpjam un starp studentiem, kuri dodas no laukiem uz lielpilsētu, pat atrodam divas brīvas sēdvietas. Siltumā dodamies mājās. Un priecājamies, ka ir arī tādi gadījumi, kad oficiālā informācija ir greiza, bet tas ierindas pilsoņiem neaptur ātrumu.

Filips Birzulis,
latviafreetours.com
Laikrakstam „Latvietis”

Turpmāk vēl

Glīta un patriotiska sēta.

„Mežtakas” norāde bērzu birzī.

FOTO Filips Birzulis

FOTO Filips Birzulis

Latviešu bēgļi Dānijā (2)

Apcere par latviešu bēgļu gaitām pēc Otrā pasaules kara

Pirmais turpinājums. Sākums LL794.

Bēgļu gaitās no Latvijas uz Vāciju

Kāpēc ap 200 000 latviešu 1944./45. gadā atstāja Latviju un devās bēgļu gaitās uz Vāciju un Zviedriju? Pēc nepilniem 22 miera un uzplaukuma gadiem –1941. gada 17. jūnijā padomju karaspēks okupēja Latviju; nākamos 12 mēnešus mūsu tautas vēsturē pazīstam kā „Baigo gadu“. Gadu vēlāk, 1941. gada. 22. jūnijā, sākās Vācijas – Padomju Savienības karš. Nepilnās divās nedēļās vācu armija padzina boļševikus no Latvijas teritorijas un īsā laikā ieņēma lielus Padomju Savienības apgabalus. Mēs pat apsveicām vāciešus kā „atbrīvotājus“, bet mūsu cerība, ka Latvija varētu atgūt zaudēto neatkarību, nepiepildījās. Jau 17. jūlijā Hitlerš nodibināja īpašu ministriju okupētajiem austrumu apgabaliem ar Alfredu Rozenbergu (Baltijas vācieti, kas savā laikā bija studējis Rīgas Politehniskajā institūtā un sastāvēja Rīgas baltvācu korporācijā „Rubonia“) kā tās vadītāju. Latvija, Lietuva, Igaunija un Baltkrievija veidoja Austrumzemi (*Ostland*) –administratīvo vienību, ko pārvaldīja Austrumzemes valsts komisārs

H. Loze (*Heinrich Lohse*), kam savukārt bija pakļauti četri ģenerālkomisāri. Par Latvijas ģenerālkomisāru iecēla Dr. O. Drehsleru (*Oto Heinrich Drechsler*). Par Ukrainas valsts komisāru iecēla Ē. Kohu (*Erich Koch*) – varaskāro, brutālo un nežēlīgo Austrumprūsijas apgabala vadītāju (gauleiteru).

Blakus šai vācu civilai pārvaldei darbojās arī latviešu pašpārvalde ar ļoti ierobežotām tiesībām. Pašpārvalde sastāvēja no ģenerāldirekcijām, kuras vadīja ģenerāldirektori, kas katrs pārzināja savu resoru. Pašpārvaldes darbs galvenokārt izpaudās vācu iestāžu doto rīkojumu izpildīšanā. Arī labdarības organizācijas Tautas Palīdzība darbība bija stingri ierobežota.

Slikti glabāts „noslēpums“ bija Hitlera plānotā Baltijas valstu kolonizācija – ne tikai ar vāciešiem vien, bet arī ar holandiešiem, zviedriem, norvēģiem un dāņiem. Šinī jautājumā jau 1941. gada 29. novembrī Alfreds Rozenbergs bija apspriedies ar Dānijas ārlietu ministru Ēriku Skavēnisi un kolonizācijas plānošanai 1942. gada 8. maijā bija nodibināta dāņu *Ostkompanie*.⁵

Sākās vācu okupācijas gadi, kas vienā Latvijas daļā – Kurzemē ilga līdz pat Vācijas galīgajai kapitulācijai 1945. gada 8. maijā. Padomju okupāciju bija nomainījis otra, kas daudzējādā ziņā nebija mazāk nežēlīga.

Jau 1941. gada vasarā sākās plašas apcietināšanas, kas turpinājās līdz kapitulācijai. Ieslodzīto bija daudz vairāk nekā pirmajā padomju okupācijas laikā. Latvijā ierīkoja vairākas koncentrācijas nometnes. 1944. gadā ieslodzītos deportēja uz Vāciju, kur tos izvietoja pa dažādām koncentrācijas nometnēm.

1942. gadā 18 un 19 gadu vecus abu dzimumu latviešu jauniešus sāka iesaukt darba dienestā (*Arbeitsdienst*) un nosūtīja uz Vāciju. 1942. gadā okupācijas iestādes uzdeva pagastos savākt zināmu skaitu cilvēku un nosūtīt darbos uz Vāciju. Nedaudz vēlāk ar darba pārvaldes starpniecību līdzīgas akcijas notika arī pilsētās. Šais akcijās, kas neietilpa darba dienesta rāmjos, deportēto skaits vērtējams ap 3000.

Ar vācu okupantu politiku mūs vienoja tikai kopējā cīņa pret boļševismu. Šai cīņā bija jāpiedalās arī latviešu karavīriem. Jau 1941. gada vasarā sākās kārtības dienesta bataljonu formēšana, kas turpinājās līdz 1944. gada vasarai. Lai gan sākotnēji šie kārtības dienesta bataljoni bija domāti kārtības uzturēšanai Latvijas teritorijā, tos pakāpeniski nosūtīja uz fronti vācu armijas rīcībā.

1943. gada 10. februārī Hitlerš pavēlēja izveidot Latviešu SS brīvprātīgo leģionu. Kad brīvprātīgā pieteikšanās nekādus sevišķus panākumus

neguva, izsludināja mobilizāciju, kas 1944. gada vasarā skāra jau visus no 1906. gada līdz 1926. gadam dzimušos. 1944. gada 27. jūlijā izsludināja arī 1927. un 1928. gadā dzimušo jaunekļu iesaukšanu vācu gaisa spēku izpalīgos. Iesaukšana turpinājās arī Vācijas bēgļu nometnēs. Arī latviešu meitenes vēlāk Vācijā iesauca gaisa spēku izpalīdžu dienestā. Iesaukto meiteņu skaitu lēsa ap vienu tūkstoši.

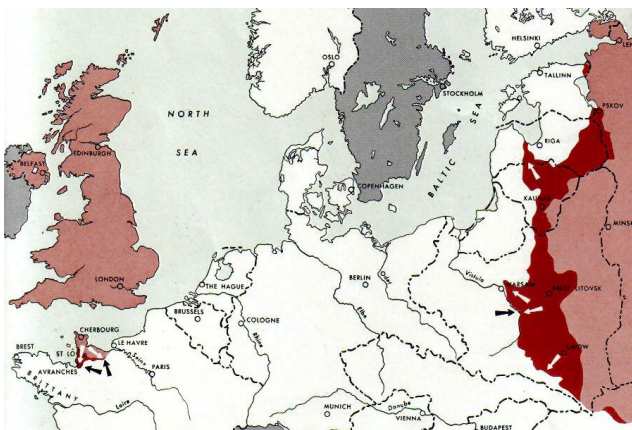
Leģionā iesauktie veidoja 15. un 19. latviešu divīziju. Saformēja 628 vīru aviācijas leģionu „Latvija“. Cīņā pret boļševismu iesaistīja arī latviešu robežsargu pulkus un speciālos būvpulkus. Divīziju komandēšanu neuzticēja latviešiem. Radīja leģiona ģenerālinspektora posteni, kam bija jāveic arī visu pārējo latviešu vienību inspicēšana. Par ģenerālinspektoru iecēla ģenerāli Rūdolfu Bangerski.

Līdz 1942. gada rudenim vācu spēki gāja no uzvaras uz uzvaru. 1942./43. gada ziemā vācu uzvaras gājieni ne tikai apstājās, bet 1943. gada 2. februārī piedzīvoja arī katastrofālo sakāvi pie Staļingradas. Pēc Staļingradas zaudēšanas padomju armijas pārspēka priekšā visā austrumu frontē sākās atkāpšanās, ko gan mēģināja izskaidrot ar frontes izzaisnošanu.

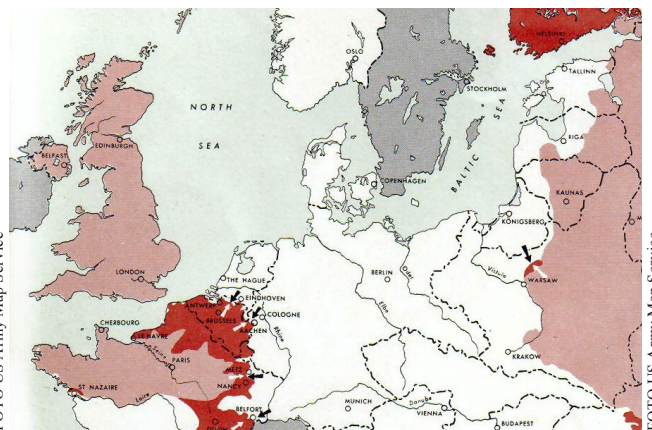
1944. gada jūlijā abas latviešu divīzijas ar ļoti smagiem zaudējumiem bija spiestas atkāpties pāri Latvijas robežām. 27. jūlijā krita Daugavpils un Rēzekne. 29. jūlijā uzbrukumā no Lietuvas puses krita Jelgava, kuru galīgi nopostīja.

30. jūlijā boļševiki sasniedza Rīgas jūras līci, ieņēmot Tukumu un Ķemerus. Līdz ar to zemes ceļš uz Kurzemi bija slēgts un Latvija bija sadalīta divās daļās. 13. augustā Ķemerus un Tukumu gan izdevās atgūt un tā šaurā joslā gar Rīgas jūras līča malu atjaunot zemes ceļu uz Kurzemi. Jelgavu tomēr neizdevās atgūt.

Turpinājums 11. lpp.

Fronte 1944. gada 1. augustā.

Fronte 1944. gada 15. septembrī.

FOTO US Army Map Service

FOTO US Army Map Service

Latviešu bēgļi Dānijā (2)*Turpinājums no 10. lpp.*

15. divīziju, kas bija atkāpšanās kaujās visvairāk cietusi, nogādāja aizmugurē un vēlāk pārveda uz Vāciju, lai papildinātu ar jauniesauktajiem.

Baidoties no otrreizējās krišanas bolševiku rokās, jūlija otrajā pusē no Vidzemes un Latgales sākās bēgļu plūsma rietumu virzienā. Pēc Ķemeru un Tukuma atgūšanas atklājās sarkanarmiešu pastrādātie varas darbi, kas daudziem palīdzēja izšķirties par došanos bēgļu gaitās. Ne jau visi, kas bija izšķīrušies doties bēgļu gaitās, paspēja laikā atstāt savas mājas. Vietām, fronte tuvojoties, iedzīvotājus izdzina no mājām un norīkoja ierakumu darbos. Atkāpjoties pāri Latvijas robežām, vācu armija turpināja Krievijā praktizēto „degošās zemes“ taktiku, iznīcinot visu, kas vien varētu būt noderīgs ienaidniekam. Latviešu iestādes gan panāca, ka šo taktiku atcēla un tā zemi pasargāja no pilnīgas iznīcināšanas.

Augusta sākumā tā saucamām „visprominentākajām“ personām (sākumā gan tikai vecāka gadagājuma) un viņu piederīgajiem deva iespēju pēc dažādu diezgan sarežģītu formalitāšu nokārtošanas un attiecīgas caurlaides saņemšanas izbraukt uz Vāciju. Tā kā frontes stāvoklis deva maz cerību, ka bolševiku iebrukumu varēs apturēt, tad daudzi doto iespēju centās izmantot. Pirmais lielākais transports ar tvaikoni *Monte Rosa* atstāja Rīgu 4. augustā. Nākamie aizbraucēji ar šo pašu kuģi Rīgu atstāja 9. augustā, kam sekoja vēl citi transporti. Vēlāk izbraukšanas formalitātes atvieglināja un septembra beigās civiliedzīvotājus ne tikai aicināja, bet pat piespieda evakuēties. Daudzi nemaz nevēlējās doties uz Vāciju, bet tikai uz laiku paglābties Kurzemē cerībā, ka bolševikiem neizdosies ieņemt visu Latviju.

Pēc zemes ceļa atjaunošanas bēgļiem radās iespēja doties uz Kurzemi. Doties uz Kurzemi daudzus pamudināja ne tikai cerība, ka vāciešiem varbūt tomēr izdosies apturēt bolševikus, bet arī slepena doma nokļūt Zviedrijā, ko daudzi uzskatīja par vispieņemamāko patvēruma vietu. Kurzemi tomēr sasniedza ap 250 000 bēgļu. Lielās bēgļu

masas izvietošana un apgāde Kurzemē radīja problēmas. Septembra beigās lauciniekiem ar pajūgiem atļāva doties uz Vāciju, jo tad vēl zemes ceļš gar Baltijas jūru bija brīvs. Pie Palangas lidmašīnu uzbrukumos bojā gāja daudz bēgļu. Kad 10. oktobrī bolševiki pie Klaipēdas sasniedza jūru, satiksme ar Vāciju pa zemes ceļu beidzās. Bolševiku rokās krita daudzi tūkstoši latviešu bēgļu, bet viņu īsto skaitu neviens nezina.

Latvijas atstāšanu savos atmiņu stāstos ir aprakstījušas Rita Lelle (Upeniece) (6. pielikums) un Irēne Krieviņa (Šalkovica) (8. pielikums).

6. septembrī Latgale, Zemgale un liela daļa Vidzemes jau bija bolševiku rokās.

27. septembrī neieņemta bija palikuši tikai pavisam neliela Vidzemes daļa.

1944. gada vasarā vācieši demontēja un aizveda uz Vāciju vairāku fabriku darba mašīnas un citas iekārtas, nereti piespiežot bez darba palikušos kvalificētos strādniekus doties tām līdzī uz Vāciju.

5. oktobrī sākās cilvēku ķeršana Rīgas ielās. Tā turpinājās līdz Rīgas krišanai bolševiku rokās. Visplašāk tā notika 6. un 7. oktobrī. Saķertos aizveda uz Vāciju tādā apgērbā, kādā tie bija aizturēšanas brīdī. Aizturētajiem, bet ne visiem, atļāva vienīgi nosūtīt piederīgajiem atklātnes ar jau iespiestu tekstu: „Šodien esmu saņēmis aicinājumu izbraukt kararam svarīgā uzdevumā uz Austrumprūsiju. Mana adrese ir: *Metgethen, Bezirk Königsberg, Werkdienst.*“ Sai akcijā aizvesto skaitu vērtē ap 6000.

Sai akcijai bija maz sakara ar iedzīvotāju pasargāšanu no krišanas bolševiku rokās. Akcijas nolūks bija papildināt Austrumprūsijas apgabala vadītāja Ērika Koha vergu nometnēs ieslodzīto skaitu. Metgētenā (6 km uz rietumiem no Kēnigsbergas) un vairākās citās Kēnigsbergas pilsētas daļās bija 10 Austrumeiropas vergu nometnes, kuru iemītniekus nodarbināja vairākās lielās munīcijas fabrikās un vēlāk arī pie ierakumu rakšanas. Daļu apcietināto nosūtīja arī uz Ē. Koham Kēnigsbergas apkārtnē piederošajām 5 muižām. Necilvēcīgos apstākļos vergu nometnēs starp aptuveni 50 000 Ukrainā un Polijā savāktiem strādniekiem bija ap 6000 latviešu.

Pavisam vācu okupācijas laikā deportēja vismaz 32 000 Latvijas iedzīvotāju. Vairums deportēto nonāca koncentrācijas un ārzemnieku darba nometnēs.

Latviešu pašpārvaldi likvidēja 27. septembrī un tās ģenerāldirektorus nosūtīja uz Vāciju. 13. oktobrī Rīga krita bolševiku rokās.

Kurzemes lielākā daļa, pazīstama kā Kurzemes cietoksnis, palika neieņemta līdz Vācijas galīgajai kapitulācijai 1945. gada 8. maijā.

Bēgļiem, kuri negribēja palikt Kurzemē, atlika vai no doties uz Vāciju, vai arī mēģināt nokļūt Zviedrijā. Līdz oktobra pirmajām dienām, lai saņemtu kuģa kartes izbraukšanai uz Vāciju, darbaspējiem vīriešiem bija noteikts laiks jānostrādā ierakumu un tanku aizsprostu būvju darbos. Ar latviešu iestāžu iejaukšanos šo prasību gan drīz atcēla un ģimenes varēja kopīgi doties uz Vāciju. Bēgļu pārvešanai lielākoties izmantoja preču kuģus, kas uz Kurzemi veda kara materiālus, bet atpakaļ būtu gājuši tukšā. Izbraukšana galvenokārt bija no Liepājas ostas, bet daži kuģi atstāja arī Ventspili.

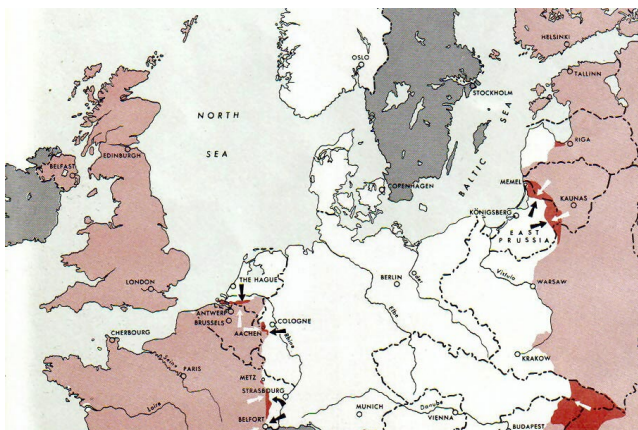
Decembra sākumā Liepājā vācieši sāka bēgļu šķirošanu darba spējīgos un darba nespējīgos. Darba spējīgos bija paredzēts sūtīt uz Pilavu, jo Austrumprūsijā vajadzēja vismaz 10 000 strādnieku. Darba nespējīgos – uz Dancigu vai Gotenhāfenu, no kurienes tie varēšot doties tālāk uz Vācijas vidieni. Tas nenozīmēja tikai ģimeņu šķiršanu, bet arī darba spējīgo nonākšanu Koha vergu nometnēs. Tautas Palīdzības darbiniekiem Liepājā bijis iepriekš zināms, kuri kuģi ies uz Pilavu, un tie bija darījuši visu iespējamo, lai šie kuģi Liepājā atstātu bez bēgļiem. Arī Vācijā ir notikusi bēgļu šķirošana.

Daudzi, kas negribēja doties uz Vāciju, bet arī negribēja palikt Kurzemē, izvēlējās doties uz Zviedriju. Pirmās bēgļu laivas no Kurzemes uz Zviedriju bija devušās jau 1943. gada vasarā. Bēgļu laivu galamērķis bija tuvākā Zviedrijas teritorija – Gotlandes sala. Nelegālā kārtā Zviedrijā nonāca ap 5000 latviešu bēgļu, pēc Latvju Enciklopēdijas 6. izdevuma 5500, bet tajā skaitlī ietilpa ap 200 bēgļu, kas nelegāli ieradās no Polijas ostām, un daži simti, kas bez vīzām ieradās no Vācijas un Dānijas.

Bēgļi, kas Latviju atstāja 1944./45. gadā, bija bēgļi šā vārda pilnā nozīmē. Viņi nedevās ne uz Vāciju, ne uz Zviedriju, lai gūtu sev kādus materiālus labumus. Viņu vienīgā vēlēšanās bija izbēgt no sagaidāmā otrreizējās padomju okupācijas terora. Nebēgšana daudziem būtu nozīmējusi piespiedu ceļošanu otrā virzienā – uz Sibīrijas vergu nometnēm. Ir pilnīgs absurds dažkārt dzirdētais mēģinājums salīdzināt toreizējo bēgļu motivāciju Latvijas atstāšanai, ar pašreizējo Latvijas atstājēju motivāciju.

Guntars Saiva*Laikrakstam „Latvietis“**Turpmāk vēl***Vēres**

- 5 „Latvju Enciklopēdija 1962–1982“, 3. sējums, 306. lpp.
- 6 Apgāds *Trīs Zvaigznes*, Stokholma, 1952. lpp. 122

Fronte 1944. gada 1. novembrī.

FOTO US Army Map Service

Par Mežotnes pils ansambli

Atklāta vēstule

Valsts prezidentam Edgaram Rinkēvičam
Ministru prezidentei Evikai Siliņai
Finanšu ministram Arvilam Ašeradenam
Kultūras ministrei Agnesei Loginai
„Valsts nekustamo īpašumu“ valdes loceklim Andrim Vārnām
Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes vadītājam Jurim Dambim

Atklātā vēstule sakarā ar iespējamo Mežotnes pils ansambļa statusa maiņu

Pēdējā laikā presē izskanējuši ziņā par Mežotnes pils ansambļa nomas tiesību izsolīšanu uz 30 gadiem vai neveiksmīgas izsolīšanas gadījumā pat pārdošanu publiskā izsolē radījusi sabiedrībā plašu neapmierinātības vilni. Nozares profesionāļi jau atkārtoti nākuši klajā ar aicinājumu atstāt ansambli valsts īpašumā un atbilst tajā Mežotnes pils muzeju (līdzīgu Rundāles un Bauskas pils muzejiem), un optimālā variantā redz to Rundāles pils muzeja filiāles statusā.

Sobrīd svarīgākais valsts kultūras un sabiedrības nākotnes vārdā ir panākt šī lēmuma par pārdošanu pārskatīšanu. Šī objekta vēsture pēc Pirmā pasaules kara nav bijusi labvēlīga. Pils 20. gadsimta 20.–30. gados bija pārvērsta par lauksaimniecības skolu, Otrā pasaules kara laikā daļēji sagrauta, un, līdz 1959. gadam stāvot drupās, zaudēja lielu daļu autentisko vērtību. Lai arī 20. gadsimta 70.–80. gados augstā līmenī atjaunotā telpu mākslinieciskā apdare ļautu pilī veidot muzeju jau tūlīt pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, ekonomiski sarežģītajos apstākļos tika nolemts to izmantot komerciāliem mērķiem. 2000.–2001. gadā veiktās ēkas renovācijas laikā pils jau apzināti tika pārvērsta izklaides industrijas objektā, kas kļuva par nopietnu šķērslī pils kā arhitektūras, interjera un kultūrvēstures objekta baudīšanai.

Pils apsaimniekotāja – valsts SIA „Mežotnes pils” apņemšanās pakāpeniski investēt pils līmenim atbilstošu interjera priekšmetu iegādē, kā arī garantēt šeit eksponēto autentisko priekšmetu drošību, nesekmējās. Tūristi, kas ieradās Mežotnē, bija spiesti baudīt sadzīvīsku pasākumu atmosfēru. Uzņēmums ilgtermiņā nesa tikai zaudējumus, kā rezultātā 2017. gadā jau reiz tika izsolītas pils ansambļa nomas tiesības. Arī šis eksperiments izrādījās neveiksmīgs, un kopš 2021. gada pils stāv tukša un sabiedrībai nepieejama.

Tagad, kad pils, parku un pagalma apbūvi veidojošās ēkas no jauna paredzēts iznomāt vai pat atsavināt, pastāv risks sabiedrības kontroli pār šo objektu zaudēt uz visiem laikiem, kas, ņemot vērā celtnes izcilās kvalitātes, ir pilnīgi nepieļaujami.

Pirmkārt, 18. un 19. gadsimta mijā celtā pils iemieso slavenā itāļu arhitekta Džakomo Kvarengi (1744–1817) ieceri, kuru tikai nedaudz koriģējis no Saksijas Kurzemē ieceltojušais būvmeistars Johans Georgs Ādams Berlics (1753–1837). Pils arhitektūra ir agrākais kolonnu portika būves piemērs Latvijas piļu arhitektūrā, un tās arhitektoniski mākslinieciskā vērtība salīdzināma ar netālo Rundāles pili.

Otrkārt, unikāla un tam laikam neordināra ir pils iekšējā apdare, kurā veiktajiem stukas, glezniecības un mākslīgā marmora darbiem Latvijā nav līdzvērtīgu. Tas pats attiecas uz pils autentisko iekārtu, kuras saglabājušies priekšmeti, kas tagad glabājas Rundāles pils muzejā, apliecina visaugstākos kvalitātes standartus, kā arī tēlotājas mākslas darbiem, tostarp īpašnieku portretiem. Tos gleznojuši visā pasaulē pazīstami mākslinieki, starp kuriem jāpiemin, piemēram, slavenais austriešu portretists Johans Baptists Lampe, Jaunāko (1775–1837) un izcilais krievu reālisma skolas pārstāvis Ivans Kramskojs (1837–1887). Rundāles pils muzejā glabājas arī vairākas Mežotnes pils marmora skulptūras un monumentāls ampīra stila pulkstenis, kas 1829. gadā Pēterburgā izstādē ieguva zelta medaļu un kuru tolaik iegādājās Mežotnes īpašnieks pirmais Johans Līvens. Šie un citi mākslas darbi, kas atradušies Mežotnes pilī, varētu tajā atgriezties, veidojot pamatu izcilas interjera ekspozīcijas izveidei.

Treškārt, pili ietver ļoti prasmīgi izplānots un labi saglabāts ainavu parks, kas pat šobrīd, zaudējis vairākus skaistus paviljonus, uzskatāms par izcilāko šāda veida muižas parku visā Latvijā. Rūpīgi izkoptam un papildinātam ar zudušajām būvēm, parkam ir potenciāls kļūt par spilgtāko sava laika parka kultūras paraugu pat daudz plašākā areālā.

Vēl viens būtisks iemels muzeja

veidošanai ir Mežotnes muižas īpašnieku pirmo Līvenu dzimta, kuras pārstāvji, sākot ar Katrīnas II mazbērnu audzinātāju Šarloti fon Līvenu (1743–1828), iegājuši Eiropas vēsturē. Vairāki šīs dzimtas locekļi – ģenerāļi un diplomāti – pazīstami tālu aiz Latvijas robežām, bet pēdējā muižas īpašnieka Anatola Līvena (1873–1937) vārds ierakstīts arī mūsu atbrīvošanas kara vēsturē, palīdzot Latvijai atbrīvot no bolševikiem. Šī cilvēka morālās īpašības, kas nodemonstrēja arī viņa bērnu dienu ar daudzu vietējo iedzīvotāju un Latvijas armijas pārstāvja ģenerāļa Ludviga Bolšteina piedalīšanos.

Minētie argumenti pēc šīs vēstules parakstītāju domām ir pietiekami, lai Mežotnes ansambli saglabātu valsts īpašumā kā suverēnu muzeju vai Rundāles pils muzeja filiāli. Par to, ka tas ar laiku kļūs par vienu no apmeklētākajiem muzejiem Latvijā, ļauj nešaubit gan tā tuvums jau esošajiem līdzīga profila muzejiem Rundālē un Bauskā, gan Bauskas novada pašvaldības paveiktais Lielupes pretējā krastā, kur jau gadiem tiek kopta Mežotnes pilskalna un sēpilsētas teritorija un atjaunota Otrajā pasaules karā sagrautā Mežotnes baznīca.

Ar cieņu,

Valdis Zatlers,

bijušais Latvijas Valsts prezidents (2007—2011).

Dr.h.c.art. Imants Lancmanis,

mākslas vēsturnieks, heraldikas, mākslas un arhitektūras pieminekļu restaurēšanas speciālists un iniciators, gleznotājs, vairāku grāmatu autors, sabiedriskais darbinieks, Triju zvaigžņu ordeņa kavalieris.

Dr. art. Laura Lūse,

Rundāles pils muzeja direktore.

Aivars Okmanis,

Bauskas novada domes priekšsēdētājs.

IGO (Rodrigo Fomins),

mūziķis, Mūzikas un mākslas centra „Ceplis” īpašnieks.

Regīna Deičmane,

Mazās Mežotnes pils īpašniece un Pētera Vaska fonda vadītāja.

Raitis Ābelnieks,

Bauskas muzeja Vēstures nodaļas vadītājs, Bauskas novada izglītības, kultūras un sporta komitejas vadītājs.

Dainis Bruģis,

autors, vēsturnieks, mākslas zinātnieks.

Mežotnes pils.

FOTO Publicitātes foto

Aivaru Saulīti atceroties

Savu dzīvi Aivars nodzīvoja kā priekšzīmīgs cilvēks

Aivars Saulītis
22.10.1929. – 24.03.2024.

Liekas, ka tikai retais latviešu sabiedrības pārstāvis nepazīna Aivaru Saulīti. Šoreiz necentīšos nosaukt visus viņa daudzus un atbildīgos amatus, bet pastāstīšu par Aivaru kā personību.

Katra cilvēka aiziešana mūžībā nes līdzīgu lielu emociju buketi. Sāpes un skumjas mijas vienlaikus ar pateicību par kopā pavadīto laiku un atmiņām, kas nereti turpina dot sajūtu, ka aizgājējs joprojām ir līdzās.

Mans vīratēvs Aivars Saulītis bija liels cilvēks – vārda tiešā un netiešā nozīmē. Aivara dzīve bija gara un bagātīga, un viņam patika, ka viņu piemin, par viņu runā.

Arī tagad, kad sacīto Aivaram vairs nav lemts dzirdēt un rakstīto nav vairs lemts lasīt, zinu, ka viņš būtu ļoti apmierināts, ka par viņu, viņa dzīvi un visu paveikto turpina stāstīt.

Aivars bija viens no cilvēkiem, kurš nekautrējās publiski uzstāties, pie tam viņš bija apdāvināts ar lielisku balsi tembru un spēju skaidri un nepārprotami izteikties. Tie, kuri Aivaru pazina, labi atceras sabiedrības pasākumus, kur mikroфона vietā nereti tika izmantots Aivara dobjaiss uzsaukums: „Vai jūs mani dzirdat?!“ Tas ne vien radīja uzmanību, bet arī izraisīja aplūsināja čalošanu, līdz ar to pasākums varēja sākties. Līdzīgi kā sabiedrībā, Aivars prata uzturēt uzmanību arī ģimenē, kur gan uzsaukums, pa durvīm ienākot. Bija: „Vai tā kāds mani gaida mājās?!“ Ir svarīgi piebilst, ka Aivars bija izcili pozitīvs cilvēks, apveltīts ar veselīgu humora sajūtu, un līdz ar to šī uzmanības iegūšana viņam bija tikai jautra spēle.

Aivars Saulītis dzimis 22. oktobrī, 1929. gadā Rīgas 1. slimnīcā Martas Saulītis (dzimusi Tiesnieks) un tēva Mārta Saulītis, muitas priekšnieka ģimenē. Aivara tēva darba gaitas veda ģimeni pa vairākām Latvijas pierobežu vietām. Pēdējā, pirms došanās bēgļu gaitās uz Vāciju, bija robežvieta ar Igauniju – Ainaži, kur ģimeni kuplināja māsa Mārīte (prec. Skulte) pasaulē nāksana. Ģimene paguva Ainažu atstāt tieši pirms uzbrukuma. Aivars

stāstīja kā viņš 14 gadu vecumā ar saviem klases biedriem skatījās no kuģa kā nobumboja viņa skolu... tajā laikā gan vēl visu uztverot kā lielu piedzīvojumu, īsti pat neapjaušot tuvojošās skaudrās dzīves maiņas. Pēc gara un sarežģīta ceļojuma ar kuģi Saulīšu ģimene ieradās Vācijas miestnīņā Eningēnā pie Reutlingenes.

Katrai latviešu ģimenei ir savi kara laikā pārdzīvotie stāsti. Aivars labprāt dalījās ar ģimeni par dzīvē piedzīvoto. Tas savukārt mums visiem, kas klausījās, ļāva labāk saprast un novērtēt dzīvi kā tādu; būt pateicīgiem, ka nekas tik briesmīgs nav jāpiedzīvo pašiem. Viens no šādiem atmiņu stāstījumiem bija par dienu lielas Vācijas pilsētas (diemžēl neatminos kuras) stacijā. Izkāpjot no vilciena, burtiski pēc pāris minūtēm sākās trauksmes signāls, tā ziņojot par uzlidojumu. Visiem ātri bija jānododas uz bumbu patversmi... tā bija liela, vairākos stāvos un pilna ar ļaudīm. Kad atkal bija droši atstāt patversmi, vieta, kur tikai pirms neilga brīža bija stacijas ēkas un peroni bija pārvērtušies līdz nepazīšanai... palikušas bija tikai drupas...

Saulīšu ģimene ar kuģi Austrālijā, Melburnas ostā ieradās 1949. gada 13. aprīlī, kas bija Lielā piektdiena. Tālākais ceļš ģimeni aizveda uz nometni Bonegillā. Pateicoties Aivara teicamajam angļu valodas zināšanām, viņam iedeva darbu turpat uz vietas nometnē *Social Services Department* kā biroja darbiniekam. Spēja precīzi izteikties vairākās valodās Aivaram bija ļoti svarīga. To pašu viņš sagaidīja arī no pārējiem ģimenes locekļiem. Tā, gandrīz ik reizi ģimenei sanākot kopā (tas bija bieži), tika karsti debatēts par vienu vai otru vārda precīzo pielietojumu. Vienmēr talkā tika ņemti papildspēki – angļu valodas gadījumā *Webster* un attiecīgi vācu un latviešu valodas skaidrojošās vārdnīcas. Viena vārda pielietošana varēja tikt apspriesta vesela vakara garumā, kurā dalību ņēma visa ģimene. Līdzīgi bija ar krustvārdu mīklām, kas bija neatņemama visas nedēļas sastāvdaļa. Vēl viena lieta par valodu. Dzīvojot Sidnejā un katru dienu mērojot ceļu uz biroju un atpakaļ, Aivars, klausoties audio kasetes, pašmācības ceļā apguva franču valodu.

Tomēr Dievs Aivaram bija devis vēl daudz dāvanu – viena no tām bija matemātika, kas tika likta lietā visur. Mājās tā bija budžeta veidošana, sabiedriskajā darbā, uzraugot dažādu organizāciju finanses, un profesionālajā dzīvē, izveidojot iespaidīgu karjeru pasaulē lieliski pazīstamo tehnoloģiju kompānijā IBM. Par pēdējo, tas ir Aivara karjeru, iespējams, ka sabiedrība zināja vismazāk, tādēļ vēlos pastāstīt vienu ļoti interesantu gadījumu. Pagā-

jušā gadsimta astoņdesmitajos gados darba uzdevumos Aivaram bieži nācās mērot ceļu uz Ameriku, konkrēti Ņujorku, kur ir IBM centrālais birojs. Vienā no šādām reizēm kafijas pauzes laikā kolēģis, kurš strādāja birojā, jautāja vai kādi no klātesošajiem nebūtu ieinteresēti ieguldīt naudu vienam projektam. Proti, birojā tanī brīdī kā „intern“ strādājošs jauns puisis (esot gan tāds ļoti īpatnējs) un viņam esot trakas „kā pa mākoņiem“ idejas tehnoloģiju jomā. Neviens birojā no viņa idejām neko nesaprotot, bet šis jaunais cilvēks meklējot līdzekļus, lai varētu attīstīt savas idejas. Jautājums esot bijis klātesošiem – vai kāds vēlētos? Jaunajam cilvēkam vajagot apmēram 10 000 ASV dolāru... klātesošie esot pasmējušies, trakas idejas gan atbalstīt neviens gatavs neesot bijis. Pēc neilga laika izrādījās, ka šis jaunais IBM „intern“ puisis ir Bill Gates...

Kā jau krietnam ārzemju latvietim Aivaram bija jāspēj apvienot vairākas lietas – ģimene, profesionālā karjera un darbs latviešu sabiedrībā. Esot darba komandējumos Amerikā, pēc iespējas tika mēģināts arī darīt „latviešu lietas“, kas nereti bija tikšanās ar PBLA kolēģiem un dalība valdes sēdēs. Viena no PBLA valdes sēdēm notika Vašingtonā, 2001. gada septembrī... tagad mēs to visi zinām kā baiso 9/11 dienu.

Aivara intereses un dotības gan nebūt nenorobežojas ar valodām un finansēm vien... viņam ļoti patika mūzika. Kā lielisks balss īpašnieks Aivars, protams, dziedāja koros... un ne tikai, jo viņš bija parasti tas, kurš izvēlējās dziesmas 1. Evaņģēliski Luteriskās draudzes (vai kā sabiedrībā teica – Māras draudzes) dievkalpojuma dziesmas. Tā nu tieši Aivars bija tas, uz kura spēju uzsākt un noturēt meldiju palāvas gan visi baznīcēni, gan Māra pati. Saulīšu ģimenes kolekcijā bija lieliskas skaņu plātes ar dažādiem mūzikas žanriem, visvairāk gan laikam ar dzeza ieskaņojumiem. Aivaru īpaši „uzrunāja“ franču pianists Jacques Lousier ar savu slaveno *Jacques Louccier plays Bach*. Kulminācija bija Saulīšu ģimenes koncerta apmeklējums Melburnā, kad 2001. gadā Austrālijas tūrē viesojās Jacques Loussier trio.

Latvietība un pienākums. Man bija tas gods un laime ienākt īsteni patriotiskā latviešu ģimenē, kas nebaidījās vārdus saukt īstajos vārdos. Aivars un Māra vienmēr runāja par ikviena latvieša pienākumiem, kas sevī ietvēra aktīvu iesaisti latviešu sabiedrībā. Darbošanās nenorobežojās tikai ar personīgi interesējošām lietām vien. Labi atceros, kad man palika trīsdemīti gadi, Aivars paziņoja, ka man esot jā-

Mūžībā aizgājis
Kanberas latviešu tautas deju kopas „Sprigulītis” dibinātāju saimes loceklis

JURIS IVARS SKUJA

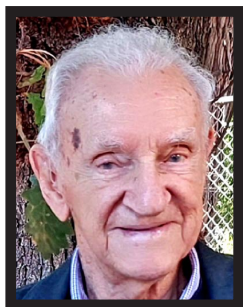
Dzimis 2.04.1938. Cēsīs, Latvijā.
Miris 8.04.2024. Ņūkaslē, Austrālijā.

*Dancodama dvēselīte
Dieva dārzā iestaigāja.*

Piemin Skaidrīte, Inta.

Bēdu vēsts no Pertas – Jūlijs Bernšteins mūžībā

5.05.1929. Latvijā – 8.04.2024. Austrālijā

*Jūlijs Bernšteins
5.05.1929. – 8.04.2024.*

Otrdien, 2024. gada 9. aprīlī, Pertas latviešu sabiedrību sasniedza bēdu vēsts – pirmdien, **8. aprīlī**, miris **Jūlijs Bernšteins**. Kaut gan Jūlijs mums par savu veselību nebija pārāk žēlojies, tomēr viņa ģimene zināja, ka viņa veselība stipri klibo, un beigās arī viņa sirds apstāja pukstēt. Jūlijs bija dzimis 1929. g. 5. maijā Latvijā. 1949. gadā iebrauca Pertā Fremantles ostā un šeit nodzīvoja visu laiku. Sākuma gados izmācījās par krāsotāju un nodibināja pats savu krāsotāja uzņēmumu. Savu māku izlietoja gan Pertas Latviešu Centra būvē, gan daudziem latviešiem Pertā, kuru mājām bija vajadzīgi krāsošanas darbi. Jūlijs apprecēja Maigutu Vīlipu, un viņi kopā uzaudzina divus dēlus – Induli un Aldi.

Tā no mūsu vidus ir aizgājis atkal viens Pertas latviešu *čaklais rūķītis* un jo sevišķi Pertas dramatiskās kopas dvēsele. Mēs atceramies, ka kādi Pertā iebraukušie latviešu bēgļi, kuri gan Latvijā, gan Vācijā bija guvuši teātra mākslu, sāka meklēt citus, savai teātra pieredzei līdzīgus cilvēkus ar cerībām vēl turpināt staigāt pa latviešu teātra skatuves dēļiem arī Austrālijā. 1950. g. maijā Pertā sanāca grupiņa tieši šādu cilvēku. Šajā

pirmajā grupiņā bija Bobete Blicava, Dailonis Olmanis, Leo Geidāns, **Jūlijs Bernšteins**, Anna Lanske un Gunārs Kaģis; no tiem pēdējais dzīvais bija Jūlijs Bernšteins. Turpat tai dienā arī nolēma nodibināt Pertas Latviešu dramatisko kopu (PLDK). Kopa izauga un līdz 1980. gadiem Pertā jau bija darbojušies 147 biedri, kuri jau bija iestudējuši 47 latviešu teātra izrādes, un lielākajā daļā no tām Jūlijs bija ņēmis pa lomai gan Pertā, gan citos Austrālijas latviešu centros.

Pertas latviešu sabiedrībai pamazām sarūkstot, 2019. g. 3. novembrī sanāca teātra biedru pilnsapulce un ar smagu sirdi nolēma, ka Pertā teātra darbību pēc 69 gadiem (vismaz tuvākā nākotnē) nav iespējams atjaunot; tātad no tās dienas – 2019. g. 3. novembra PDK vairs nepastāv. Mūsu *Pēdējais cēliens* ir beidzies, un tagad ir tikai atliek savākt savas mantiņas un Latviešu Centrā atstāt mūsu vietu kādam citam. Jūlijs Bernšteins bija klāt gan pie PDK dzimšanas, gan tās *Pēdējā cēliena* – tās slēgšanā.

Bet tā jau bija tikai viena Jūlija nodarbošanās Pertas latviešu kopienā. Jūlijs Bernšteins jau pašos sākuma gados spēlēja basketbolu Pertā latviešu basketbola komandā. Tomēr laiks ņēma savu lomu. Pamazām dilstot Per-

tas latviešu kopienai, PDK pamazām zuda spējīgi režisori, zuda aktieri, zuda dekoratori, skatuves meistari, un bija arvien grūtāk iesaistīt jaunus spēkus. Tomēr teātrinieki turpināja mūsu sarīkojumus kuplīnāt, šiem sarīkojumiem un mums sniedzot piemērotus dzejoļus. Jūlijs Bernšteins bija viens no tiem, kas prata ar savu teātra mākslu mums sagādāt pat tādus pārdzīvojumus, kad vienai otrai actīnai izraisīja pa slēptai asariņai.

Laikam arī visi Pertas Latviešu Centra krāsošanas darbi bija Jūlija roku darbs. Vēlāk Jūlijs ilgus gadus ziedoja Daugavas vanagu valdes darbā. Par viņa nesavtīgo darbu Daugavas vanagiem – gan nodaļas, gan Pertas latviešu sabiedrības labā Jūlijs tika apbalvots ar Daugavas vanagu augstāko atzīnību – Daugavas Vanagu nozīmi Zeltā, kuru šis Pertas kopienas *čaklais rūķītis* bija ar uzviju pelnījis. Vēl jau tikai pagājušā gadā par darbu un vispār par ziedošanos ar savu nesavtīgo darbu Pertas latviešu kopienā Jūlijs saņēma Pertas Latviešu organizāciju Atzīnības rakstu.

Paldies Jūlijam par vienmēr pārdomātu padomu un par nekad neatteiktu palīdzību, kuras iztrūkumu mēs Pertā jutīsim vēl daudzus gadus.

Jānis Purvinskis
Laikrakstam „Latvietis”

PLDK pēdējās pilnsapulces dalībnieki: „Bija skaisti laiki! Un paliek tikai atmiņas.”

Aivaru Saulīti atceroties

Turpinājums no 13. lpp.

uzņemas daudz vairāk, esot jāiesaistās arī organizācijās ne tikai korī, vai teātrī vien. Saulīši man bija īstens latviešu ģimenes paraugs.

Automobiļi. Aivaram patika skaitas lietas, kas, protams, ieskaitīja arī automašīnas. Priekšroka vienmēr tika dota labi pārbaudītiem un sevi pierādījušiem markas automobiļiem kā *Ford* un *Holden*. Ģimenes krājumos ir daudz liecību par auto – neskaitāmi foto, pat mini īsfilma kā Māra pirmo reizi ar milzu precizitāti cenšas atmgureniski izbraukt jauno auto no mājas *carport*. Ne tik iepriecinošs, bet tomēr iemūžināts bija mirklis, kad tikko kā iegādātajam *Ford Cortina* bija jāmēro ceļš uz jauno Saulīšu ģimenes dzīves vietu City Beach, Pertā. Garajā zemes ceļā no Melburnas uz Pertu (ar auto pārvadātāju) bija notikusi nelaime...

Saulīšu ģimene jau bija Pertā un devas pakaļ savai jaunajai mašīnai, bet mašīnas vietā mazie bērni Anda un Pēteris ieraudzīja „plakanu pankūku“. Proti, jaunā, baltā *Cortina* negadījuma rezultātā bija pilnībā saplacināta.

Un visbeidzot – Aivars bija īstens *feinschmecker*, latviešu valodā tuvākais vārds laikam būtu – gardēdis. Kvalitatīvs, interesants un gards ēdiens bija neatņemama Aivara dzīves sastāvdaļa. Saulīšu ģimenes sievietes tika labi skolotas, tie, kas atradās mājās virtuves pusē, tika mīļi dēvēti par virtuves personālu. Arī izcila apkalpošana un vispiemērotākie virtuves piederumi bija neatņemama maltītes sastāvdaļa. Tie, kuri ciemojās Saulīšu mājās, tika informēti par Vācijā īpaši pirktajiem baltajiem traukiem, kur servēja tikai „rolādeņus“. Aivara svaigās pastas gatavošana (mīklu gan gatavoja Māra) un minestrone zupa, kādu Aivars servēja strādājot itāļu restorā-

nā studiju laikā. Protams, ka pirmajā vietā ierindojās tieši ēdiena baudīšana, vienmēr ar glāzi laba sarkanvīna.

Arī dzīves noslēguma posmā Aivars priecājās par dzīvi un priekšroku deva pozitīvām izjūtām, nevienam neļaujot to izjaukt. Kad Covid ienesa striktus ierobežojumus, ģimene turpināja nodrošināt Aivara dzīves kvalitāti gatavojot „Pirmās palīdzības paciņas“. Šīs paciņas gan atšķīrās no visiem ierastajām zālēm, vates, dezinfecējoša šķidrums utt. To saturā bija sarkanvīns un klasiskie *Tim Tam* biskvīti.

Domāju, ka nebūs pārspīlēts, sakot, ka savu dzīvi Aivars nodzīvoja kā priekšzīmīgs cilvēks, turot rūpi gan par savu ģimeni, gan latviešu sabiedrību. Protams, tas viss gan nevarētu notikt bez sievas Māras lielā atbalsta, bet tas visiem Saulīšiem bija pats par sevi saprotams.

Kristīne Saulīte
Laikrakstam „Latvietis“

Datumi

Vārda dienas, dzimšanas dienas un zīmīgi notikumi

21. aprīlis

Marģers, Anastasija

1924. dzejnieks Gunars Saliņš.

1969. latviešu hokejists Juris Opuļskis.

2019. Volodimirs Zelenskis tiek ievēlēts par Ukrainas prezidentu vēlēšanu otrajā kārtā.

22. aprīlis

Armands, Armanda

Pasaules Zemes diena

1919. komponists Tālvāldis Ķeniņš.

1920. Sidnejas Latviešu teātra režisors, sabiedriska darbinieks Imants Sveilis.

1944. diriģents, pedagogs Juris Kļaviņš.

23. aprīlis

Jurģis, Juris, Georgs, Jurgita

Jurģu diena

Grāmatu un autortiesību aizsardzības diena

1889. publicists, dzejnieks Jānis Sarkanais (Gailis).

1899. ārsts, pedagogs Kristaps Rudzītis.

1909. aktrise Elza Barūne.

1938. Sidnejas Latviešu teātra aktrise Ruta Ošiņa.

1949. mūziķis Juris Pavītols.

24. aprīlis

Visvaldis, Ritvaldis, Nameda, Ritums

1874. rakstnieks, žurnālists, kritiķis, literatūras vēsturnieks Līgotņu Jēkabs (Jēkabs Roze).

1919. okupētās Latvijas valsts un partijas darbinieks, LPSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs (1974.–1985.) Pēteris Strautmanis.

1959. Vācijā A. Jūrdža fonds rīkoja Otro daiļliteratūras un zinātnes darbu konkursu.

1959. uzņēmēja, MLG absolvente, LR finanšu ministre (1995.g. 25.maijs – 1995.g. 21.dec.) Indra Omula Sāmīte.

1959. latviešu aktrise Gunta Grīva.

1989. Latvijas basketboliste Elīna Babkina.

1999. notiek pirmā vēsturē Latvijas Ziemeļpola gaisa balona ekspedīcija – Latvijas gaisa balona pilots Gunārs Dukšte, uzņēmējs Viesturs Koziols un Vilis Dambiņš – sasniedza Ziemeļpolu.

25. aprīlis

Liksmā, Bārbala

Anzac diena (Austrālijā)

1884. diplomāts, Latvijas sūtnis Francijā, Spānijā, Portugālē Oļģerts Grosvalds.

1915. Pirmais pasaules karš, Galipoli kauja: sākās Dardaneļu operācija, kurā Austrālijas, britu, franču un Jaunzēlandes spēki mēģināja forsēt Dardaneļus.

1939. kino un teātra režisors Varis Brasla.

1949. Sidneja latviešu vīru kora bijušais priekšnieks un ilggadīgs Sidnejas latviešu sabiedrības darbinieks Andris Jaunbērziņš.

1950. sabiedriska darbinieks Austrālijā, aktieris Jānis Čečiņš.

1959. rakstnieks, tulkotājs Arvis Kolmanis.

1991. mūziķis, komponists un dziedātājs, bijušais latviešu sabiedriska darbinieks Sidneja Ivars Štubis.

26. aprīlis

Alīna, Sandris, Rūsiņš

Pasaules intelektuālā īpašuma diena

1839. sabiedriska darbinieks, literāts Rihards Tomsons.

1884. militārs darbinieks, ģenerālis, politiķis, LR kara ministrs (1940.)

Krišjānis Berķis. 1941. g. deportēts uz Permas apgabalu; miris cietuma slimnīcā 1942. g.

27. aprīlis

Raimonda, Raina, Tāle, Klementīne

1935. latviešu sabiedriska darbinieks Austrālijā Uldis Šterns.

28. aprīlis

Gundega, Terēze

1939. dzejniece Ausma Pormale.

1939. arhitekte, Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopas bij. vadītāja Maija Sinka-Gobiņa.

1959. šķēpa metējs, zelta medaļas ieguvējs 1980.g. Olimpiskajās spēlēs Maskavā Dainis Kūļa.

1959. politiķis Ēriks Škapars.

1984. latviešu basketbolists Raimonds Gabrāns.

1989. Rīgā notika Interfrontes organizētais vienas dienas streiks pret valsts valodas statusa piešķiršanu latviešu valodai. Strādājošo vairākums streikam nepievienojas.

29. aprīlis

Vilnis, Raimonds, Laine

1874. literāts Pāvils Jansons.

1889. literatūras zinātnieks, tulkotājs, filologs Rūdolfs Egle.

1922. mākslinieks, gleznotājs Gunārs Jurjāns.

1934. dzimuši brāļi Oļģerts un Valdis Pavlovski. Abi pazīstami kā latviešu sabiedriskie darbinieki un politiķi.

1944. *Gestapo* apcietina Latvijas Centrālās padomes (LCP) priekšsēdi prof. Konstantīnu Čaksti un Mintautu Čaksti.

1959. Daugavpils muzikāli-dramatiskais kolektīvs izrāda Dž. Verdi operu *Traviata* – pirmo operu Latgalē. ■

Sarīkojumi, draudzes ziņas un ziņojumi

Adelaidē

Ceturtdienās no plkst. 19.00 – 20.00
5EBI-FM 103.1MHz raidījumi
latviešu valodā; tiešraide internetā:
www.5ebi.com.au

Ceturtdien, 18. aprīlī, plkst. 10.00 ALB namā spēlēsīm *Scrabble* (latviešu un angļu valodā) un pēc tam ēdīsim pusdienas. Lūdzam pieteikties LAIMAS birojā (tālr. 81720820) Dalības maksa \$12, LAIMAS klientiem \$7.

Sestdien, 20. aprīlī, DV dārzā Dārza svētki. Vanadzies rūpēsies par BBQ, garšīgiem salātiem un plātismaizītēm. Organizējiet kompāniju un rezervējiet galdus, zvanot Andrim Jaudzemam, mob.0412601306. Biedriem bez maksas, bet ciemiņiem \$25. Visi laipni aicināti uz jautru un dziesmotu pēcpusdienu!

Otrdien, 23. aprīlī, no plkst. 10.00 līdz plkst. 12.00. ALB namā Mākslas klase; mākslas grupu vada Sandra Lange. Nodarbībā var piedalīties bez priekšzināšanām. Visi laipni aicināti. Dalības maksa \$16, LAIMAS klientiem \$7.

Trešdien, 24. aprīlī, plkst. 10.30 ALB namā spēlēsīm novusu un pēc tam ēdīsim siltas pusdienas. Laipni aicināti arī iesācēji, kas vēlas spēlēt. Pieteikties LAIMAS birojā līdz 18.aprīlim (tālr. 81720820). Dalības maksa \$12, LAIMAS klientiem \$7.

Sestdien, 27. aprīlī, plkst. 11.00 ALB namā ikmēneša Pavārmāksas kurss. Daila Mohr rādīs kā pagatavot garšīgās un saldās *Biezpiena bumbaņas*. Dalības maksa \$12, LAIMAS klientiem \$7.

Otrdien, 30. aprīlī, plkst. 11.00 ALB namā *Sveiks un veselība*. Andris Rumpes (exercise physiologist) rādīs, stāstīs un atbildēs uz jautājumiem par to, kā uzturēt savu ķermeni vingru un lokanu, lai varam pēc iespējas ilgāk dzīvot un patstāvīgi savās mājās. Pēc informatīvās sesijas tiks pasniegtas siltas pusdienas. Dalības maksa: \$12.00, LAIMAS klientiem \$7.00. Pieteikšanās obligāta līdz 24. aprīlim LAIMAS birojā.

Ceturtdien, 2. maijā, plkst. 10.00 ALB namā spēlēsīm *Scrabble* (latviešu un angļu valodā) un pēc tam ēdīsim pusdienas. Lūdzam pieteikties LAIMAS birojā (tālr. 81720820) Dalī

Adelaides Sv. Pētera draudze

Svētdien, 5. maijā, plkst. 11.00 Ģimeņu dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Draudzes dāmu komitejas rīkotais kafijas galds būs pēc dievkalpojuma dievnama zālē. Visi laipni aicināti piedalīties.

Brisbanē

Piektdien, 19. aprīlī un **sestdien, 20. aprīlī** vēstniecības pārvietojamās pasu darbstacijas izbraukums. [## personas-apliecību-eid-karti](https://www2.mfa.gov.lv/australija/australija-aktualitates/70956-brisbena-bus-iespeja-noformet-latvijas-pasi-un-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Sestdien, 20. aprīlī, plkst.9.30 – 11.00 *The Coffee Club*, 209 Boundary Street, WEST END – jautrs un relaksējošs sestdienas rīts kādā no Brisbanes daudzajām kafejnīcām, satiekot citus latviešus un cilvēkus, kuriem interesē viss latviskais, izveidojot jaunus sakarus un jaunus draugus! Lūdzu, rakstiet/zvaniet Andželai uz RSVP: 0404 807 877

Sestdien, 20. aprīlī, plkst.12.00 Rummy/zolītes pēcpusdienu Latviešu namā. Maksa \$10.

Kvīnslāndes latv. ev. lut. draudze

Goldkostā

Katra mēneša pirmajā ceturtdienā, plkst. 14.45 Zoom tikšanās neklātienē. Zoom saite izsūtīta atsevišķi pirms tikšanās.

Kanberā

Katru otrdienas vakaru no plkst. 17.30, tikšanās Poļu kluba telpās, 38 David St., Turner, kur notiek latviešu skola, tautas deju mēģinājumi un patērēšana pie alus kausa vai vīna glāzes, vai arī pie kafijas vai tējas krūzes. Būs izņēmumu reizes, kad klubs būs ciet un tikšanās nenotiks. Ja vēlaties iepriekš sazināties, lūdzu, zvaniet Ivetai Leitasei 0402 054 854 vai Mārim Neimanim 0481 099 880.

Melburnā

3ZZZ 92.3 FM Latviešu raidījumi ceturtdienās no plkst. 12.00 – 13.00.

Piektdien, 19. apr., plkst. 18.30 ALT Open Mic un Improvizācijas vakars Latviešu namā.

Svētdien, 21. apr., plkst. 10.00 novusa nodarbības DV mītnē.

Piektdien, 26.apr., plkst. 19.00 Krodziņa vakars DV mītnē.

Sestdien, 4. maijā, plkst. 11 DV Melburnas nodaļas Kurzemes cietokšņa atcere, Baltā galdauta dienas atcere, Mātes dienas atcere, Vanadžu pusdienas DV mītnē. Pieteikšanās iepriekš pie Koi Nemīro 0416234758.

Sestdien, 4. maijā, plkst. 14.50 Daugavas skolas Baltā galdauta svētki Latviešu namā.

Melburnas latv. ev. lut. draudze

Prāv. *Helga Jansone*

Svētdien, 21. apr., plkst. 11.00 dievkalpojums Sv.Krusta baznīcā.

Svētdien, 28. apr., plkst. 11.00 dievkalpojums Sv.Krusta baznīcā.

Pertā

Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze

Māc. *Gunis Balodis*.

Svētdien, 21. apr., plkst. 10.30 ZOOM dievkalpojums. 4 Lieldienu Svētdiena.

Sidnejā

Ceturtdien, 18. apr., plkst. 12.00 Latviešu namā Ceturtdienas pusdienas;

iepriekš pieteikšanās pirms otrdienas, zvanot 0425392988.

Sestdien, 20. apr., plkst. 13.30 filma *Mamma, es tevi mīlu* Latviešu namā. Subtitri angļu valodā.

Ceturtdien, 2. maijā, plkst. 12.00 Latviešu namā Ceturtdienas pusdienas; iepriekš pieteikšanās pirms otrdienas, zvanot 0425392988.

Sidnejas ev. lut. latviešu draudze, Svētā Jāņa baznīcā

Māc. *Kolvins Makfersons*

Svētdien, 21. apr., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Svētdien, 28. apr., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Svētdien, 5. maijā, plkst. 10.00 dievkalpojums.

Svētrunas noskatāmas *YouTube* gan latviešu, gan angļu valodā. Saites: <http://www.sydneylatvianchurch.org.au>

Sidnejas latv. ev. lut. Vienības draudze

Māc. *Raimonds Sokolovskis*.

Par nākamajiem dievkalpojumiem lūgums sazināties ar māc. Raimonu Sokolovski – tālr.: 0438301512; draudzes priekšnieci, diakoni Gundegu Zariņu – tālr.: 0424717365.

Latvijā

Ceturtdien, 18. aprīlī, plkst. 16.00 pēc Latvijas laika videokonferenču platformā Zoom Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Eiropas nodarbinātības dienestu tīkla (EURES) darba mobilitātes konsultantu rīkotais tiešsaistes seminārs remigrantu atbalstam *Gribu atgriezties Latvijā! Ar ko sākt?* Reģistrēties: <https://forms.gle/cCF4otTR8izDoaVR8>

Ceturtdien, 18. apr., plkst. 18.00 *Mazā ģilde* Lielajā zālē notiks Mazās ģildes akadēmiskās kameramūzikas cikla laikmēģīgās mūzikas koncerts, kurā uzstāsies Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas absolventi un studenti.

Sestdien, 20. apr., plkst. 19.00 *Lielajā Ģildē* Valsts kamerorķestris *Sinfonietta Rīga* diriģenta Normunda Šnē vadībā uz skatuves aicinās pasaulslaveno vijolnieci, ANO speciālo Miera sūtni Midori un izcilo latviešu vijolspēles meistari Elīnu Bukšu. Koncertā 20. gadsimta komponistu meistardarbi.

Piektdien, 26. aprīlī, plkst. 19.00, Rīgā, VEF Kultūras pilī, Operetesteātris svinēs savu 10 gadu jubileju ar muzikāli krāšņu koncertizrādi *Svinam opereti!*. Piedalīsies dziedātāji, dejojāji un orķestris diriģenta Atvara Lakstīgalas vadībā. ■

Eiro kurss

Eiropas Centrālās bankas atsaucis kurss **16. aprīlī**.

€1 = 1,65780 AUD   €1 = 1,80720 NZD
€1 = 0,85440 GBP   €1 = 1,06370 USD